

SUOJA
2022

Punainen Risti

LOPPURAPORTTI

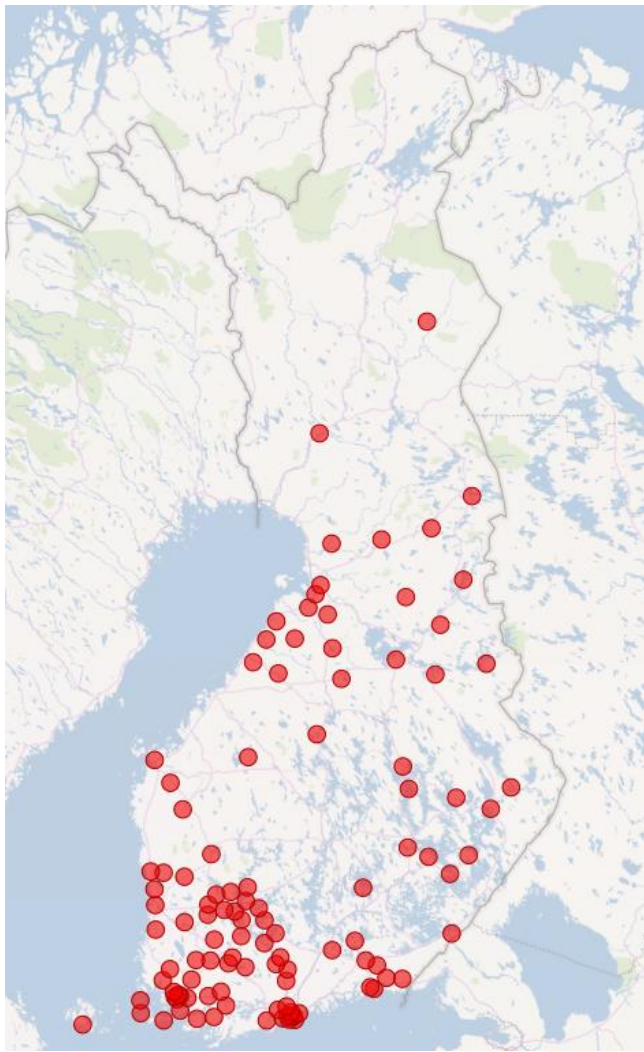

Sisällysluettelo

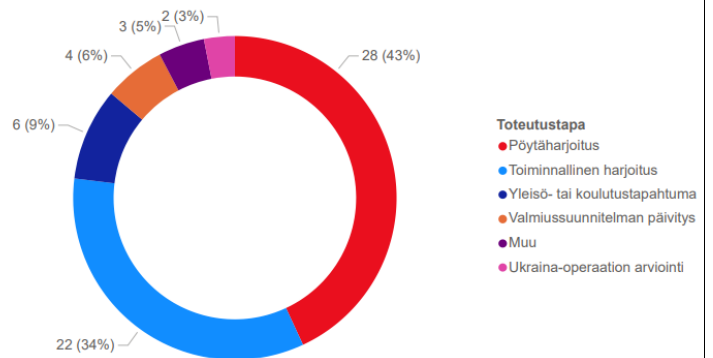
Sisällysluettelo	1
1. Suoja 2022 pähkinäkuoressa.....	2
2. Kehitysehdotukset	3
2.1 Valmiusharjoituksen suunnittelu	3
2.2 Harjoitusmallit.....	4
2.3 Harjoituksen toteutus.....	4
2.4 Valmiuskoulutus	4
2.5 Tilannekysely ja tilannekeskus	5
2.6 Kutsuvierasseminaari	5
2.7 Valmiustoiminnan kehittäminen.....	5
3. Tavoitteet.....	6
4. Koulutukset.....	6
4.1 Valtakunnalliset koulutukset	6
4.2 Piirien järjestämät koulutukset.....	8
4.3 Osastojen järjestämät koulutukset.....	9
5. Harjoitusmallit	9
6. Ennako-ilmoittautuminen harjoitukseen	10
7. Avainluvut	11
7.1 Osallistujat.....	12
7.2 Osastot.....	13
7.3 Hälytysharjoitus	14
8. Tilannekeskus ja tilannekuva	14
9. Kutsuvierasseminaari.....	15
10. Viestintä (myös sisäinen)	15
11. Harjoituksen palaute ja arviointi	19
11.1 Vapaaehtoisten avoin palaute	21
11.2 Piirien työntekijöiden avoin palaute	22
12. Harjoituksen suunnitteluvaihe	23
12.1 Harjoitussuunnitelma	23
12.2 Työryhmä	23
12.3 Osallistava suunnittelu.....	24
12.4 Muut sidosryhmät	24
12.5 Maailman tilanteen vaikutus	24
12.6 Työajan käyttö	25
12.7 Muu materiaali.....	25

1. Suoja 2022 pähkinäkuoressa

Harjoitukseen osallistuneet osastot

Toteutustapa

Suoja 2022
valmiusharjoitukseen
osallistui 112 osastoa
ja 1711 henkilöä.
Harjoituksia järjestettiin
yhteensä 65.

Suomen Punainen Risti on humanitaarinen avustusjärjestö, jonka tehtävänä on auttaa eniten apua tarvitsevia kotimaassa ja ulkomailla. Toimintalinjauksen 2021–2023 tavoitteeksi on määritelty ”Suomen Punainen Risti tuo iloa, ylläpitää toivoa ja vahvistaa luottamusta”. Toimintalinjauksen tavoitteena on, että Punainen Ristin on Suomen johtava valmiusjärjestö. Piirien ja osastojen verkosto kattaa koko Suomen, joten auttaja on aina lähellä ja Punaisella Ristillä on elävä kosketus paikallisyhteisöihin ja arkeen. Punainen Risti on tehokas ja nopea avun kanava äkillisissä tilanteissa. Tavoitteena on, että jokainen vapaaehtoinen on osa valmiutta ja osastot ovat valmiina auttamaan äkillisessä avun tarpeessa.

Punainen Risti järjestää kerran yleiskokouskaudessa (kolmen vuoden välein) valtakunnallisen valmiusharjoituksen. Valmiusharjoitus järjestettiin 6.-7.5.2022 Punaisen Ristin viikolla. Valtakunnallisten valmiusharjoitusten tavoitteena on testata ja kehittää osastojen, piirien ja keskustuomiston kokonaisvalmiutta käytännössä, viranomaisyhteistyön ja yhteistyöverkostojen vahvistaminen ja valmiussuunnittelun tukeminen. Valmiusharjoitusten aiempia teemoja ovat olleet vedenjakelun häiriö ja evakuointi eri muodoissa.

Suoja 2022 harjoituksen aiheena oli auttaminen evakuointitilanteessa. Teemana evakuointi mahdollisti erilaiset harjoitusskenaariot liittyen esimerkiksi tulipaloon, vesiliikenneonnettomuuteen, tulvaan, vaarallisen aineen leviämiseen tai laajamittaiseen maahantuloon liittyen. Harjoitus koostui Punaisen Ristin osastojen järjestämistä paikallisista ja osastoalueiden alueellisista harjoituksista, joiden suunnittelua ja toteutusta piirit tukivat. Harjoituksia järjestettiin sekä toiminnallisina harjoituksina että pöytäpeliharjoituksina. Harjoittelun tueksi tuotettiin kolme harjoitusmallia ja suunnittelua ohjasivat yhteiset tavoitteet.

Seuraavana on listattuna kaikki kehitysehdotuksen harjoituksen toteutukseen ja Punaisen Ristin valmiustoimintaan. Ehdotukset on koottu tilannekuvakyselyn ja palautekyselyjen vastausten sekä työntekijöiden haastattelun perusteella. Raportin loput luvut käsittelevät syvemmin harjoituksen suunnittelun ja toteutuksen osa-alueita, ja niissä on avattu tarkemmin eri kehitysehdotusten taustoja.

2. Kehitysehdotukset

2.1 Valmiusharjoituksen suunnittelu

- Suunnittelun tueksi perustetaan työryhmä, jossa on mukana erityisesti piirien edustajia.
- Harjoitussuunnitelman liitteeksi lisätään harjoituksen tavoitteet ja toteutusaikataulu. Harjoituksen tavoitteet kirjoitetaan auki mahdollisimman konkreettisiksi, mitattaviksi osatavoitteiksi.
- Valmiusharjoitukseen liittyvä päätöksenteko (vastuut) kirjoitetaan auki.
- Valmiussuunnittelija palkataan vähintään vuosi ennen harjoitusta. Harjoituksen aihe ja tavoitteet osastoille ja piireille tiedoksi vuosi ennen harjoitusta. Harjoituksen kaikkien materiaalien julkaisu puoli vuotta ennen harjoitusta. Voi olla järkevää, että suunnittelija käyttää aluksi 100 % työajasta harjoituksen suunnitteluun ja materiaalin julkaisun jälkeen mahdollisesti vähemmän.
- Ehdotus: Kolmen vuoden suunnittelusykli. Ensimmäinen vuosi kehittämistä ja kouluttamista edellisen harjoituksen pohjalta. Toinen vuosi pöytäpelejä ja osaharjoituksia (esim. kirjaaminen, tehtävien sijoittelu evakuointikeskuksessa. Kolmas vuosi soveltava, isompi harjoitus.
- Osastoissa harjoituksen suunnitteluvastuun jakaminen useammalle vapaaehtoiselle. Hyvä harjoituksen suunnitteleminen on taito, miten voidaan tukea siinä vapaaehtoisia? Pitää myös miettiä, kuinka paljon osastoja halutaan ohjata tai antaa suunnitteluun vapaat kädet.
- Myös piirien hyvä miettiä sisäisiä tavoitteita ja kokonaisuuden hallintaa.

- Vapaaehtoisten, piirien työntekijöiden, yksiköiden ja laitosten osallistaminen suunnitteluprosessiin ja sitä kautta sitouttaminen. Esim. suunnittelutyöpajat, tavoitteiden päättäminen, materiaalien kommentointi, vapaaehtoisten käyttäminen kouluttajana ja muutenkin mukana prosessissa (onnistuu vain, jos aikaa on enemmän käytettävissä).
- Skenaarion (valtakunnallinen/ paikallinen) valinta harjoituksen tavoitteiden mukaan. Jos suunnitelmissa usean piirin yhteistoimintaharjoitus, suunnittelu aloitettava noin vuosi etukäteen.
  - Tarvetta laajemmille harjoituksille yhteistoiminta-alueittain (Suomeen 5 harjoitusta). Isoja maalla tapahtuvia onnettomuuksia ei ole harjoiteltu pitkään aikaan.

2.2 Harjoitusmallit

- Harjoitusmallit ja tarkistuslistat ovat hyvä tapa tukea osastojen itsenäistä harjoittelua myös jatkossa.
- Valtakunnallisen harjoituksen materiaalit pyritään julkaisemaan noin puoli vuotta ennen harjoitusta.
- Suoja 2022 varten tehtyjä harjoitusmalleja kannattaa edelleen markkinoida osastoille ja hyödyntää. Suurin osa osastoista ei ole vielä käyttänyt niitä.

2.3 Harjoituksen toteutus

- Toteutetaan hälytysharjoitus seuraavan valmiusharjoituksen aikana laajempaan. Siihen on valmiina hyvät ohjeet. Mietitään, miten hälytysharjoitus integroidaan piirien/osastojen harjoitusskenaarioihin.
- Harjoituksen jälkeen pidetään palautekokous ja kirjataan ylös palaute. Palautteen perusteella päätetään kolme kehitettävää asiaa ja tehdään suunnitelma aikatauluineen ja vastuuhenkilöineen.
- Seuraavassa valmiusharjoituksessa voisi pilotoida mallia, jossa muutama viikko ennen harjoituspäivää avainvapaaehtoisille (ja työntekijöille, viranomaisille ja muille yhteistyökumppaneille) järjestetään pöytäharjoitus samasta skenaariorista. Näin roolit, vastuut ja prosessit tulevat osallistujille tutuiksi jo ennen harjoitusta ja yhteistyö paranee. Harjoituspäivänä voidaan keskittyä pienempien asioiden kehittämiseen ja havainnointiin, kun isommat linjat ovat avaintoimijoilla selvillä.
- Skenaariorit ja maalihenkilökuvaukset pidetään realistisina (esim. suurin osa autettavista vihreitä ja yhteistyökykyisiä).
- Osastoja hyvä kannustaa (esim. valmiilla materiaaleilla) harjoittelemaan useammin kuin kolmen vuoden välein. Esimerkiksi välivuosina pienempi pöytäharjoitus jostain teemasta. Erityisesti yhteistyöharjoitukset viranomaisten, järjestöverkoston ja osastoalueen kanssa nähtiin hyödyllisenä.
- Toiminnallisiin harjoituksiin tehtäväkohtainen perehdytys.

2.4 Valmiuskoulutus

- Järjestetään 2–4 valmiuswebinaaria vuodessa täydennyskoulutuksena osastojen vapaaehtoisille eri teemoista. Ennen valtakunnallista valmiusharjoitusta toteutetaan lisäksi 4–8 webinaarin sarja, joka liittyy harjoituksen aiheeseen ja suunnitteluun. Webinaarit tallennetaan, jolloin niistä kertyy materiaali- ja koulutuspankki. Ei kuitenkaan liikaa koulutuksia lyhyelle ajanjaksolle.
- Keskitytään koulutuksissa konkretiaan, jota saadaan mukaan esimerkkien ja toimintamallien avulla.
- Tarvetta viestikoulutuksen lisäämiselle osastoissa.
- Punaisen Ristin ryhmäjohtajakoulutuksen tai vastaavan lisääminen kaikkien toimialojen toimijoille. Vapepan ryhmän- ja joukkueenjohtajakoulutuksia voisi soveltaa.
- Punaisen Ristin koko henkilöstön perehdyttäminen valtakunnalliseen harjoitukseen toimialoittain.
- Punaisen Ristin henkilökunnan koulutuspolun ja koulutuskalenterin suunnittelu (valmiuden perus- ja jatkokurssi, sovellettu auttamisvalmiuden peruskurssi, tilannekeskuskoulutus ym.)
- Evakuointiin keskittyvä koulutuskokonaisuus (vastaavalle koulutukselle tarvetta myös Vapepa-verkostossa ja muissa yhteistyöjärjestöissä).

- Asiakkaan kohtaaminen
- Tarvekartoitus
- Evakuointikeskuksen toiminnallisuudet / organisointi
- Termien avaaminen
- Evakuointikeskuksen prosessit
- Jos kaikkia edellä mainittuja koulutuksia/materiaaleja halutaan toteuttaa, Punainen Risti tarvitsee oman valmiuskoulutussuunnittelijan muutamaksi vuodeksi.

2.5 Tilannekysely ja tilannekeskus

- Varataan tilannekuvajärjestelmän kehittämiseen riittävät resurssit (budjetti ja työaika) seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Tavoitteena ottaa tilannekuvajärjestelmä käyttöön ennen seuraavaa valmiusharjoitusta.
- Ennen tilannekuvajärjestelmän kehittämistä Lyyti toimii hyvänä väliaikaisratkaisuna. Tilannekuvakyselyn rakentaminen hyvin vaatii osaamista, hyvät vastausohjeet ja mahdollisesti koulutusta osastoille.
- Jos Power BI:tä käytetään edelleen osana tilannekuvajärjestelmää, sen käyttö opetetaan osana tilannekeskusoperaattoreiden koulutusta. Valmiusyksikköön hankitaan riittävä osaaminen yhteenvetönäkymien tekemiseen. Hankitaan lisenssi tai etsitään toinen tapa jakaa tietoa takaisin osastoille niin, että se ei vaadi jatkuvaa manuaalista työtä.
- Tilannekeskus sai kiitosta tilannekuvan jakamisesta takaisin piireille ja osastoille reaaliajassa. Siitä olisi hyötyä myös operaatioissa.
- Tilannekeskuksessa harjoituksen aikana on hyvä olla kaksi työntekijää, mutta yksikin riittää. Tilannekuvaraportin koostamisen aikana (illalla) olisi hyvä olla kaksi työntekijää.
- Virvejä ei tilannekeskuksessa kaivattu. Tike-puhelin oli käytössä, mutta ei tullut yhteydenottoja.
- Tike-koulutus uusille työntekijöille tärkeä ennen harjoitusta.
- Raporttipohjat ja muu materiaali kannattaa tehdä mahdollisuuksien mukaan valmiiksi jo ennen harjoitusta. Tiken päälliköltä menee ensimmäiset tunnit perehdyttämiseen.

2.6 Kutsuvierasseminaari

- Järjestetään myös seuraavan valmiusharjoituksen yhteydessä kutsuvierasseminaari. Osallistujia voi odottaa vielä enemmän, jos kutsut saa lähetettyä hyvissä ajoin. Tarvetta vastaaville tapahtumille voisi olla enemmänkin kuin kolmen vuoden välein, joten Punaisella Ristillä on mahdollisuus ottaa tässä aktiivisempaa koordinaattoroolia.
- Seuraavaan harjoitukseen myös kutsuvieraiden tutustuminen johonkin suurempaan alueelliseen harjoitukseen. Monia olisi kiinnostanut nähdä toimintaa käytännössä.

2.7 Valmiustoiminnan kehittäminen

- Paikallisia tarpeita vapaaehtoisten hälyttämisen kehittämiseen (esim. hallituksen hälyttäminen).
- Viranomaissuunnitteluun päästävä mukaan tai suunnitelmat saatava oleellisilta osin.
- Osastoille valmiusreppu, joka sisältää mm. evakuointikeskuksella tarvittavia lomakkeita, toimistotarvikkeita, tehtäväkortit.
- Materiaalisen valmiuden päivittäminen (opasteet, lomakkeet, sähköinen järjestelmä, "mobiilimajoitusyksiköt")
- Valmiuskansio osastoille, joka sisältäisi valmiussuunnitelman liitteinen ja toimintakortit jne.
- Evakuointikeskuksen tehtävän kirkastaminen: Mitä, miksi, ketä varten.
- Evakuointitilanteissa on tarvetta monikielisille auttajille: Miten toteutetaan?
- Malli ensiapupäivystykseen evakuointikeskuksissa (Hämeessä pitkällä)
- Piirien hyvä mieltä, missä työryhmissä (viranomaisten kanssa) ovat mukana, missä pitäisi olla ja miten tieto saadaan kulkemaan.

- OHTO:n tarvitaan mahdollisuus kirjata erityistaitoja. Hälytyskortit eivät aina ole saatavilla tai ajan tasalla, eikä voi lähteä siitä, että esim. ison osaston vapaaehtoisjohtaja tuntee kaikki vapaaehtoiset.
- Spontaanien vapaaehtoisten vastaanottoon keskittyvälle koulutusmoduulille ja materiaaleille on tarvetta.

3. Tavoitteet

Suoja 2022 -valmiusharjoituksen tavoitteet nousivat suoraan toimintalinjauksesta, ja harjoitusta varten tavoitteita tarkennettiin määrittelemällä alatavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita. Onnistumista arvioitiin ilmoittautumislomakkeen tietojen, tilannekuvan, loppukyselyn ja koulutuspalautteiden avulla ja niihin viitataan tässä raportissa. Vapaaehtoisille tavoitteista viestittiin uutiskirjeissä ja webinaarissa, jossa esimerkkien kautta ohjattiin osastoja päättämään kolme omaa tavoitettaan, mittarit ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. (Tavoitteet liitteessä 1.) Tavoitteiden perusteella tehtiin harjoitussuunnitelma (liite 2.)

Harjoituksen kolme päätavoitetta olivat:

- Punainen Risti on tehokas ja nopea avun kanava.
- Punainen Risti käyttää valmiustilanteissa monipuolisesti ja joustavasti kaikkia resurssejaan.
- Punainen Risti osaa johtaa valmiustilanteita ja pitää yllä tilannekuvaa.

Tavoitteiden lisäksi osastoille viestittiin, että valmiusharjoitus on prosessi: Harjoituksen huolellinen suunnittelu, vapaaehtoisten koulutus, valmiussuunnitelmien päivitys ja harjoituksen jälkeen sen arviointi ovat myös tärkeä osa harjoittelua. Tavoitteista esille nostettiin erityisesti kaikkien osaston vapaaehtoisten kouluttamista ja ottamista mukaan harjoitukseen sekä viranomais- ja järjestöyhteistyötä.

4. Koulutukset

Koulutusten järjestäminen valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla oli yksi Suoja 2022 -harjoituksen tärkeimmistä tavoitteista, ja siitä viestittiin piireille ja osastoille mm. uutiskirjeissä. Erityisesti nostettiin esiin muiden kuin hälytysryhmien vapaaehtoisten kouluttamista valmiustoimintaan.

4.1 Valtakunnalliset koulutukset

Kevään 2022 aikana järjestettiin kahdeksan auttamisvalmiuden webinaarin sarja. Osa webinaareista tuki osastoja harjoituksen suunnittelussa, osa keskittyi evakuoitikeskuksissa tarvittaviin taitoihin. Kaikki webinaarit liittyivät suoraan harjoituksen tavoitteiden saavuttamiseen. Kouluttajina webinaareissa toimivat keskustoimiston ja piirien työntekijät sekä vapaaehtoiset kouluttajat. Webinaareista ja tallenteista kerrottiin osastojen uutiskirjeissä. Tapahtumailmoitukset lisättiin sekä Omaan että Rednettiin. Ensimmäisten webinaarien ilmoittautuminen sulkeutui muutama päivä ennen koulutusta, mutta koska myöhäiset ilmoittautumiset aiheuttivat lisätyötä, ilmoittautumista pidennettiin webinaarin alkuun asti. Webinaarit olivat suosittuja, niihin osallistuttiin 616 kertaa. Ukrainan konflikti ja siihen liittyvä operaatio mahdollisesti lisäsi osallistumisaktiivisuutta. Webinaareissa oli osallistujia 107 osastosta, joten osallistumisaktiivisuus painottuu vain tietyille osastoille ja vapaaehtoisille. Osallistujista 31 % oli Helsingistä ja Uudeltamaalta, 20% Hämeestä, 10% Kaakkois-Suomesta, 1 % Lapista, 6 % Länsi-Suomesta, 7 % Oulusta, 7 % Satakunnasta, 6 % Savo-Karjalasta, 7 % Varsinais-Suomesta, 1 % Åbolandista.

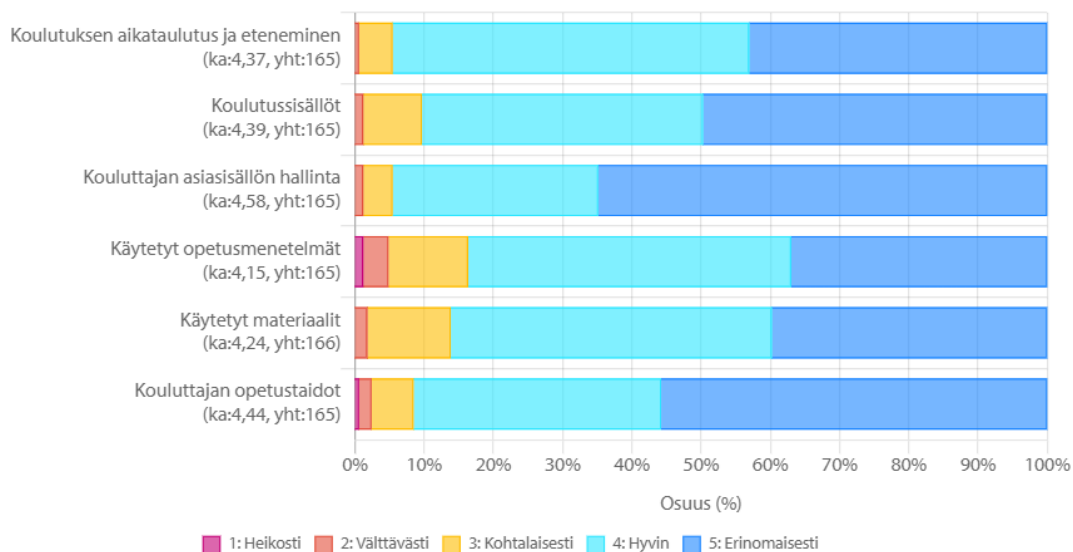
Webinaarien aiheet, ajankohdat ja osallistujamäärät:

Päivämäärä	Webinaarin aihe	Osallistujamäärä
20.1.	Viestintä auttamistaitona	45
21.2.	Spontaani vapaaehtoisten vastaanotto ja koulutus	66
3.3.	Tavoitteet valmiusharjoituksen suunnittelussa - mitä ja miksi harjoitellaan?	78
7.3.	Kaikki osana valmiutta – ja valmiusharjoitusta	95
15.3.	Alla som en del av beredskapen och beredskapsövningen	
21.3	Punaisen Ristin rooli ja toiminta evakuointitilanteessa	91
28.3.	Henkinen tuki evakuointitilanteessa	102
29.3.	Röda Korsets uppgifter vid evakueringstillfällen	
7.4.	Tilannekuvan ylläpito	75
19.4.	Suojelu ja yhdenvertaisuus	37
24.5.	Suoja 2022: Miten meni, mitä opittiin?	27

Kuten yleensä, 20–30 % webinaariin ennakkoon ilmoittautuneista eivät osallistuneet. Ruotsinkielisiä webinaareja suunniteltiin kaksi. Kumpaankin ilmoittautui vain noin neljä osallistujaa, joten webinaarit nauhoitettiin etukäteen ja lisättiin katsottavaksi Youtubeen. Toivottiin että näin ruotsinkieliset webinaarit saisivat lisää yleisöä ja webinaarit toteutettiin nauhoitetta jälkikäteen katsovia ajatellen, mutta katselukertoja oli vain muutama. Kaikki webinaarit tallennettiin. YouTube--linkit tallenteisiin ja koulutusmateriaalit lisättiin harjoituksen Rednet-sivuille. Tallenteita katsottiin 12–47 kertaa/webinaari, joten vaikka tallenteet eivät saaneet suurta yleisöä, niille näytti olevan tarvetta.

Jokaisesta webinaarista kerättiin palautetta, jota annettiin yhteensä 171 kertaa. Webinaarit saivat pääosin erittäin positiivista palautetta, Kysyttäessä webinaarin kokonaisarvosanaa asteikolla 1–5, vastaajista 101 antoi arvosanaksi erittäin hyvä (5), 57 vastaajaa arvioi melko hyväksi (4) ja vain 11 vastaajaa arvioi keskiverroksi (3) ja kaksi melko huonoksi (2). 86 % vastaajista lisäksi arvioi, että koulutus vastasi heidän odotuksiaan. Kysyttäessä tarkemmin webinaarien eri alueiden onnistumisesta, palaute oli edelleen melko hyvää. Erityisen hyväksi arvioitiin webinaarien aikataulus ja eteneminen, kouluttajan asiasisällön hallinta sekä koulutussisällöt. Enemmän parannettavaa on vielä etäkoulutuksen koulutusmenetelmissä ja koulutusmateriaaleissa.

Miten seuraavat asiat tukivat oppimistasi?

Webinaarit keräsivät siis varsin hyvin osallistujia ja positiivista palautetta. Ilmeisesti valtakunnallisille, tiettyä aihetta koskeville valmiuskoulutuksille on tarvetta. Koulutuksia voi olla hyvä jatkaa paitsi valmiusharjoituksen yhteydessä, myös muuten.

Webinaareista sai antaa myös avointa palautetta, ja tässä niistä muutama nosto:

- Webinaarit olivat avoimia kaikille, mutta aiheet pääasiassa suunniteltu kokeneelle, harjoitusta suunnittelevalle tai harjoituksessa avainvapaaehtoisena toimivalle vapaaehtoiselle. Mukana webinaareissa oli muutamia uusia vapaaehtoisia tai vapaaehtoisia, joille hälytystoiminta ei ollut tuttua. Heidän oli ymmärrettävästi vaikea saada webinaareista kaikkea hyötyä irti. Tarvetta on myös webinaareille, joissa lähdetään liikkeelle ihan perusasioista (toki auttamisvalmiuden peruskurssi vastaa tähän osittain).
- Toivottiin valmista pohjaa viestinnän valmiussuunnitelmalle, nyt on vain yleisiä suuntaviivoja.
- Webinaareissa ryhmätöihin, niiden ohjeistukseen ja purkuun varattava riittävästi aikaa. Onnistunut ryhmätö etänä vaatii huolellista suunnittelua.
- Koulutuksiin konkretiaa (esimerkkejä, ohjeita, toimintamalleja) toivotaan yleisesti ottaen joka koulutukseen lisää. Osallistavien osuuksien ja aikataulutuksen suunnittelu huolella.
- Osastojen tukeminen vapaaehtoisten koulutuksessa ennen valmiusharjoitusta.
- Koulutuksia oli joidenkin vapaaehtoisten mielestä liikaa ja joistain sopivasti tarjolla. Jatkossa koulutuksien määrää ennen harjoitusta voisi rajata tai jakaa koulutukset pidemmälle aikavälille (onnistuu, jos harjoituksen suunnittelu aloitetaan selvästi aikaisemmin).
- Punainen Risti toimii usein viranomaisten tukena erilaisissa evakointitilanteissa, mutta meillä ei ole varsinaista koulutusta tai aukikirjoitettua toimintamallia evakointitilanteissa toimimiseen. Palautteissa ja piireiltä nousi vahva toive evakointikeskus-koulutuksen suunnittelulle. Webinaarien materiaaleista saa siihen hyvän pohjan.

Punaisen Ristin henkilökunnalle (keskustoimistossa ja piireissä) järjestettiin auttamisvalmiuden peruskurssi 5.4. Viime hetken peruutuksia oli useita, mutta kurssille osallistui 12 työntekijää. Auttamisvalmiuden peruskurssi on ensisijaisesti suunnattu osastoille, mutta siitä muokattiin työntekijöille suunnattu, etänä toteutettava ja tiivistetty versio. Kurssi keskittyi silti osastojen auttamisvalmiuden ja hälytystoiminnan käsittelyyn. Työntekijöiden on tärkeä saada valmiuden täydennyskoulutusta varautumisen peruskurssin lisäksi, jos työt eivät liity läheisesti hälytystoimintaan. Työntekijöiden koulutus on hyvä tapa valmiuteen liittyvien toimintalinjauksen tavoitteiden jalkauttamiseen ja myös auttamisvalmiuden peruskurssin jalkauttamiseen. Koulutus onnistui hyvin ja moni työntekijä innostui kurssin yhteydessä mainostamaan tai järjestämään koulutusta omalle toimialalleen.

4.2 Piirien järjestämät koulutukset

Piirit järjestivät erilaisia auttamisvalmiuteen liittyviä koulutuksia aktiivisesti kevään 2022 aikana. Monet koulutuksista eivät ole liittyneet suoraan Suoja 2022 -harjoitukseen, mutta niitä ei ole tässä eritelty. Koulutuksista on jätetty pois ensihuollon kurseja lukuun ottamatta muut Vapepan koulutukset, vaikka myös niistä on hyötyä valmiusharjoitukseen valmistautumisessa. Listalla on vain Sivisverkkoon kirjatut koulutukset. Punaisen Ristin auttamisvalmiuteen liittyviä koulutuksia järjestettiin keväällä 58 ja niihin osallistui 1122 vapaaehtoista.

Kevään 2022 koulutukset

Koulutus	Määrä	Osallistujia
Auttamisvalmiuden peruskurssi	8	95
Ensiapu	4	37
Ensihuolto	9	141
Henkisen tuen koulutus	30	682
Väliaikaismajoituksen perustamisinfo	2	42
Muu valmiuskoulutus	5	125
Yhteensä	58	1122

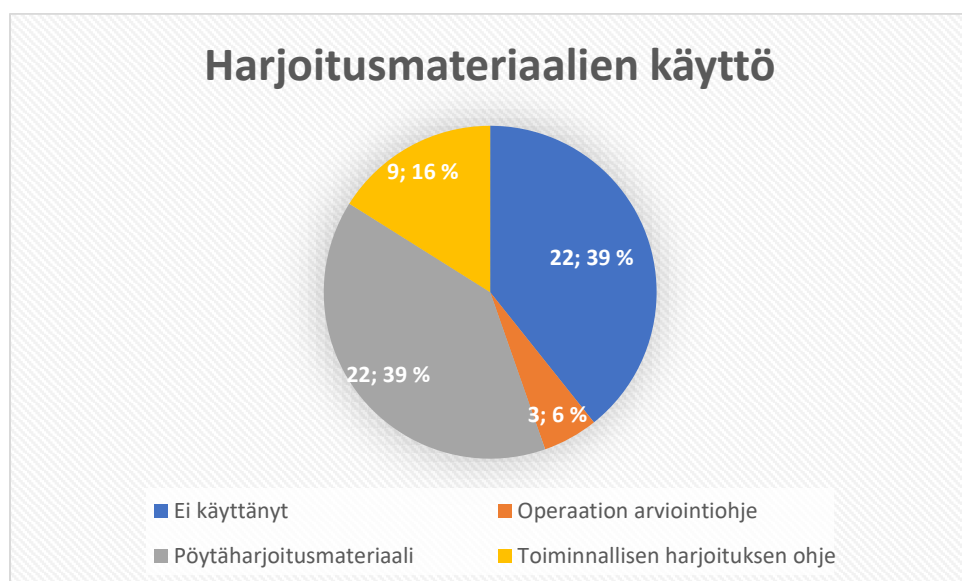
4.3 Osastojen järjestämät koulutukset

Osastoja kannustettiin sisäisessä viestinnässä järjestämään auttamisvalmiuteen liittyviä koulutuksia vapaaehtoisilleen tai kannustamaan vapaaehtoisia osallistumaan muihin alueen koulutuksiin. Auttamisvalmiuteen liittyvistä koulutuksista tehtiin taulukko, joka jaettiin osastoille ja piireille. Tilannekuvakyselyn perusteella harjoitukseen osallistuneista osastoista 75 % ei järjestänyt auttamisvalmiuteen liittyvää koulutusta ennen harjoitusta. Neljäsosa vastanneista oli järjestänyt yhden tai useamman koulutuksen, koulutuksista viisi oli ensiapukoulutusta, viisi ensihuollon koulutusta, viisi henkisen tuen koulutusta, kaksi väliaikaismajoituksen perustamiskoulutusta. Lisäksi järjestettiin ennakkoperehdytystä harjoituksen toimijoille ja maalihenkilöille, SPR:n varautumiskoulutusta, johtopaikkatoiminnan koulutus, kotoutumisen tukena -koulutus, perehdytys kunnan varautumiseen ja perehdytystä Vapepan toimintaan. Suurin osa osastoista ei siis järjestänyt koulutusta ennen harjoitusta. Monet osastoista ovat todennäköisesti niin pieniä, että resursseja tai osallistujia ei riitä omien koulutusten järjestämiseen. Osastoja kannattaisikin ehkä ohjata suunnittelemaan koulutuksia osastoalueittain. Myös valmiit koulutusmateriaalit esimerkiksi evakuointitilanteissa toimimiseen, maalihenkilönä tai tarkkailijana toimimiseen tai tietyssä tehtävässä toimimiseen madaltaisivat kynnyksiä koulutusten järjestämiseen. Osastot voivat myös tarvita piirin tukea sopivan kouluttajan etsimisessä.

5. Harjoitusmallit

Harjoittelun tueksi osastoille tehtiin kolme harjoitusmallia: Ohje toiminnallisen harjoituksen järjestämiseen, pöytäharjoituksen materiaali ja ohje käynnissä olevan operaation arviointiin. Pöytäharjoitukseen tehtiin kolme eri skenaariota: pienkerrostalon tulipalo, hotellin tulipalo ja väliaikaismajoituksen perustaminen. Suurin osa materiaaleista valmistui helmikuun aikana. Käynnissä olevan operaation arviointiohje ja pöytäharjoituksista väliaikaismajoituksen perustaminen lisättiin harjoitusmateriaaleihin huhtikuussa, kun näytti siltä, että käynnissä oleva operaatio vaati harjoituksen mukauttamista tilanteeseen.

Harjoituksista 39 % toteutettiin ilman harjoitusmallia, 39 % harjoituksista hyödynnettiin jotain pöytäharjoitusmateriaaleista, 16 % käytti toiminnallisen harjoituksen ohjetta ja 6 % operaation arviointiohjetta. Materiaaleja käyttäneistä 56 % arvioi materiaalit erittäin hyväiksi ja loput 44 % melko hyväiksi, heikompia arvioita ei annettu.

Harjoitusmallit olivat harjoituksen toteutuksessa osa, joka sai eniten vapaaehtoisilta ja piirien työntekijöiltä kiitosta. Avoimissa vastauksissa on mm. mainittu:

- Harjoitusmallit olivat helppoja käyttää. Pöytäharjoituksen vetäminen onnistui ohjeiden avulla vapaaehtoisilta tai työntekijöiltä, joilla ei ollut paljoa kokemusta valmiustoiminnasta.
- Harjoitusten tarkistus- ja muistilistat koettiin hyödyllisiksi.
- Pöytäharjoitus innosti ja antoi ajatuksia myös niille osallistujille, joille valmius ei ollut niin tuttua tai ”sydämen asia”. Pöytäharjoituksen avulla osaston oli helppo arvioida ja havainnoida omaa toimintaa.
- Harjoitusmalleille on käyttöä myös jatkossa.

Tiukan aikataulun takia harjoitusmalleista suurin osa julkaistiin helmikuun lopussa, vain muutama kuukausi ennen harjoitusta. Ukrainaan liittyvää operaatiota tukevat harjoitusmallit huhtikuun loppupuolella. Harjoitusmallit ja muut harjoitusmateriaalit olisi jatkossa hyvä saada osastojen käyttöön jo puoli vuotta ennen harjoitusta, jotta niiden perusteella pystyy kunnolla suunnittelemaan harjoitusta. Todennäköisesti myös suurempi osa osastoista hyödyntäisi harjoitusmalleja, jos niihin ehtisi perehtyä hyvissä ajoin. Nyt vähimmälle käytölle jäivät juuri viimeisenä julkaistut maahantuloon liittyvät harjoitusmateriaalit.

6. Ennako-ilmoittautuminen harjoitukseen

Lyyti-lomakkeella kerättiin tietoja osastoista, jotka aikoivat osallistua harjoitukseen. Osastojen ilmoittautuminen oli auki tammikuusta pääsiäiseen. Harjoitukseen ilmoittautui **106 osastoa**, jotka ilmoittivat järjestävänsä **70 harjoitusta**. Harjoitukset olivat:

- 12 usean osaston yhteistä toiminnallista harjoitusta,
- 5 usean osaston yhteistä pöytäharjoitusta,
- 9 yhden osaston toiminnallista harjoitusta,
- 27 yhden osaston pöytäharjoitusta,
- 9 koulutusta tai yleisötilaisuutta ja
- 8 osastoa arvioi omaa toimintaansa Ukraina-operaatiossa.

Ilmoittautumisen perusteella harjoitukseen odotettiin noin 1350 osallistujaa. Harjoituksista 24:ssä oli tarkoitus olla mukana viranomaisia ja 28:ssä muita järjestöjä. Monet osastoista osallistuivat harjoitukseen useammalla tavalla. Perjantaille harjoituksia oli ilmoitettu ennakkoon 29 kappaletta ja ne painottuivat kello 17–19 välille. Lauantai oli harjoituspäivistä selvästi vilkkaampi. Silloin suunnitelmassa oli 35 harjoitusta, jotka pääosin järjestettiin kello 9–15.

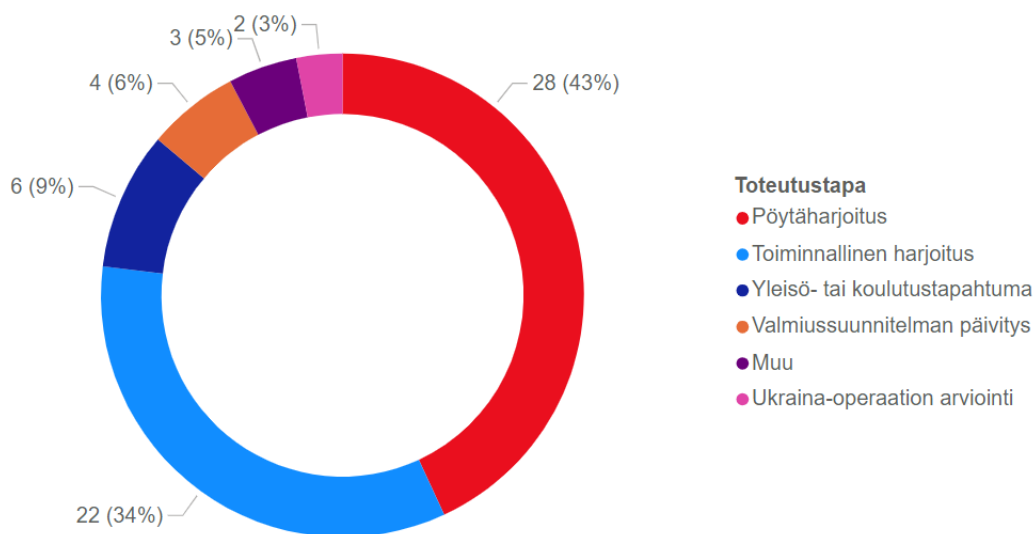
Harjoitukset ennakoilmoittautumisen perusteella

	Toiminnallisia yhteisharjoituksia	Usean osaston pöytäharjoituksia	Osaston toiminnallisia harjoituksia	Osaston pöytäharjoituksia	Koulutuksia, yleisötilaisuuksia	Operation arviointia	Harjoituksia yhteensä	Osastoja ilmoittanut
HUP	1	1	2		4	1	9	10
Häme	3			5	1	1	10	17
Kaakkois-Suomi	1	1	3	2			7	14
Lappi			1	2		1	4	3
Länsi-Suomi	1		1	2			4	7
Oulu	3		1	5	2	2	13	19
Satakunta	1	1	1	4			7	8
Savo-Karjala	1			1	1		3	5

Varsinais-Suomi	1			3	1	1	6	8
Åboland		1		3				10
Åland	1						1	3
Österbotten								1
Yhteensä	12	5	9	27	9	8	70	106

7. Avainluvut

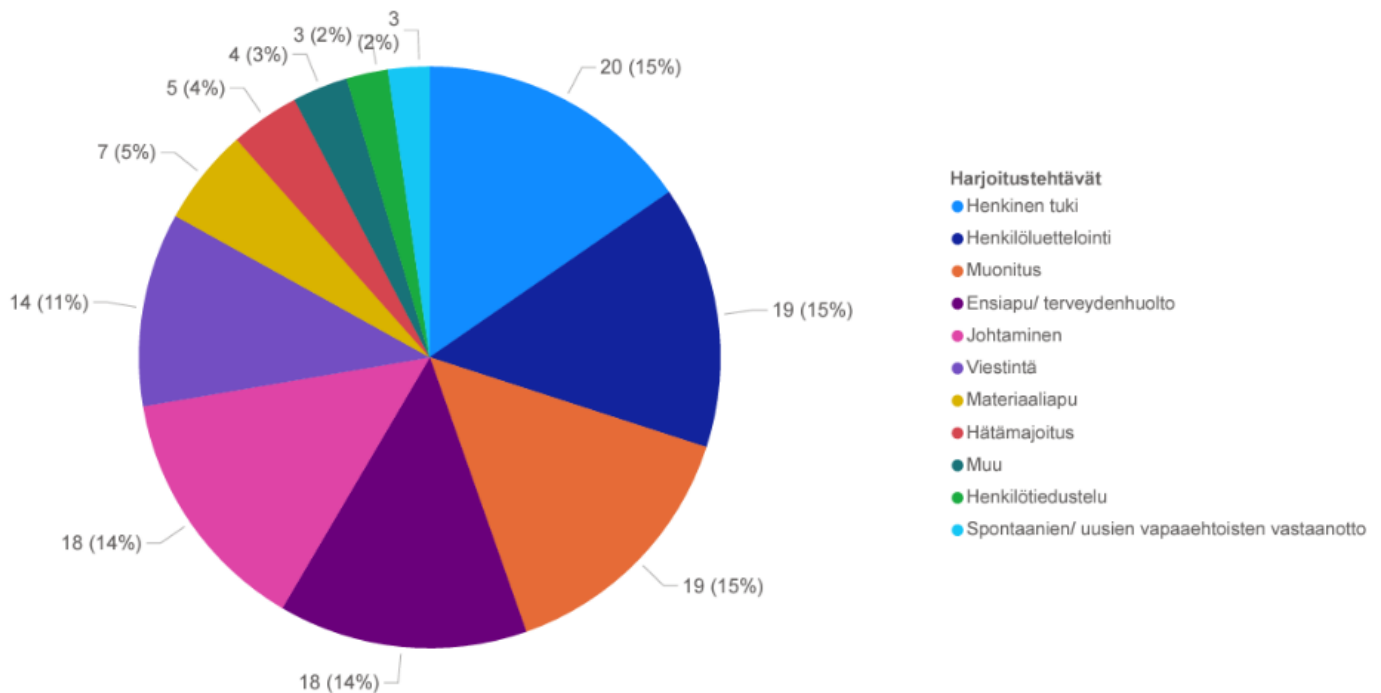
Tilannekuvakyselyyn raportoitiin tiedot yhteensä 65 harjoituksesta, joista 28 pöytäharjoitusta, 22 toiminnallisia harjoitusta sekä muutamia valmiussuunnitelman päivityskokouksia, yleisö- tai koulutustilaisuuksia ja muita tapahtumia.

Useimmissa harjoituksissa lähtötilanteena oli tulipalo (31), muutamissa laajamittainen maahantulo, vaarallisen aineen vuoto, merellinen onnettomuus tai sähkökatkos.

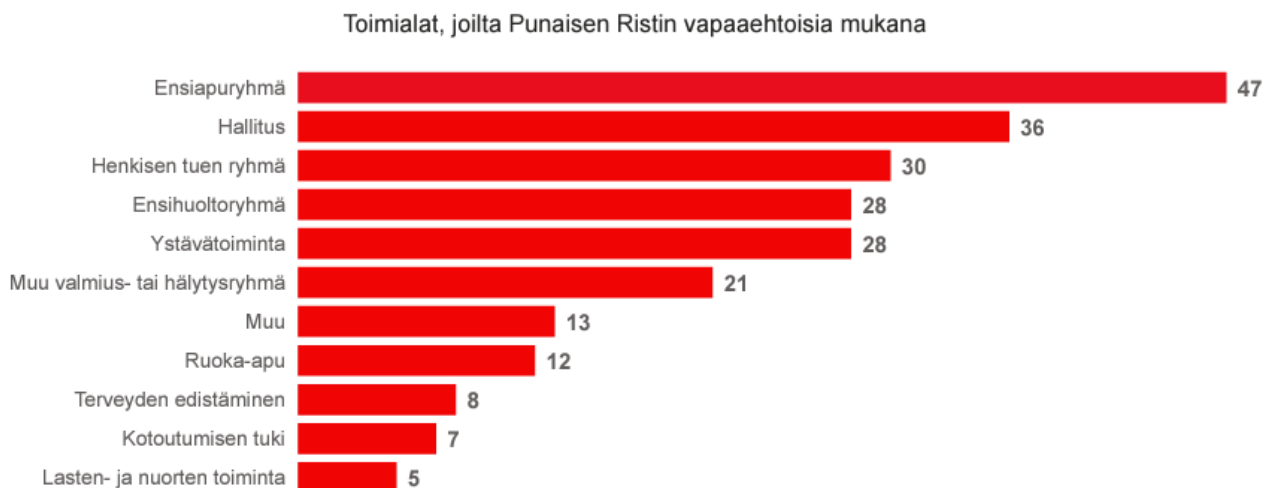
Lähtötilanne	Määrä
Tulipalo	31
(Laajamittainen) maahantulo	6
Vaarallisen aineen, savun tai kaasun vuoto	3
Merellinen onnettomuus	2
Sähkökatkos	1
Muu	5

Harjoitellut tehtävät olivat lähtötilanteesta huolimatta pitkälle samoja. Tavallisimmat tehtävät olivat henkinen tuki (20), henkilöluettelointi (19), muonitus (19), johtaminen (20), ensiapu (18) ja viestintä (14). Muu tehtävä -kohdassa mainittiin mm. kotivara, viranomaisyhteistyö, evakuoitikeskuksen rakentaminen, toimijoiden roolien selkeytys, koulutukselliset tehtävät (pikakoulutus) ja psykososiaalinen triage. Tämä kysymys esitettiin vain toiminallisia harjoituksia järjestäville osastoille. EEC-yksikkö oli mukana neljässä harjoituksessa.

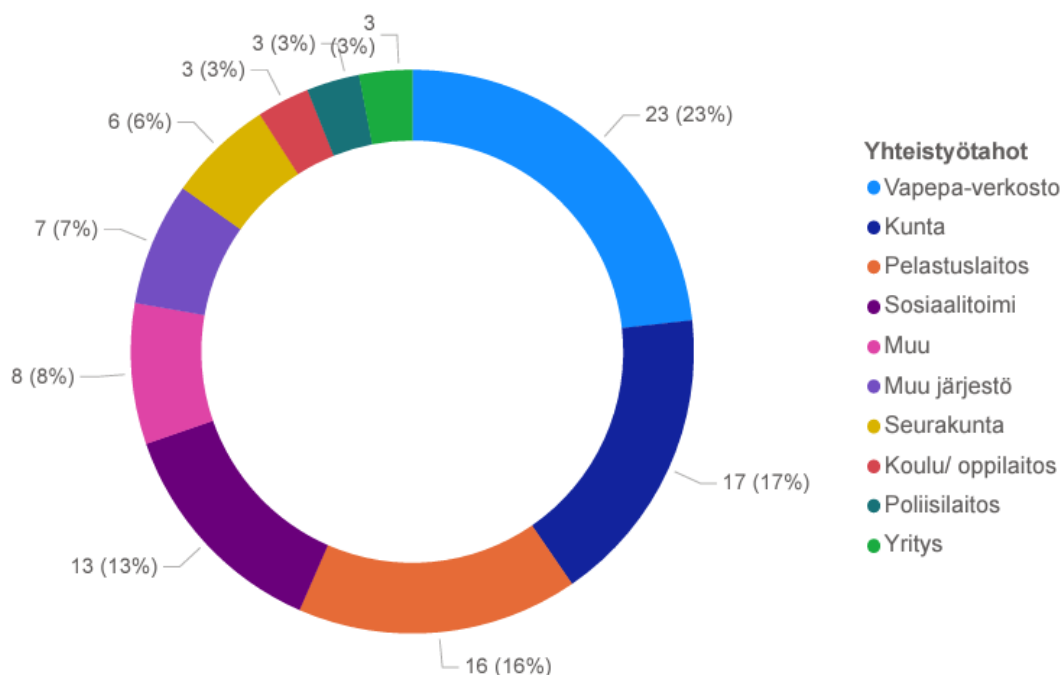
7.1 Osallistujat

Suoja 2022 -harjoituksessa vapaaehtoisia oli hienosti mukana eri toimintaryhmistä. Kuvio näyttää, kuinka monessa harjoituksessa oli mukana kyseisen toimintaryhmän edustajia. Suuri osa vapaaehtoisista oli hälytysryhmistä (ensiapu-, henkisen tuen-, ensihuollon- ja muista hälytysryhmistä), mutta mukana oli hienosti vapaaehtoisia myös hallituksesta, ystävätoiminnasta, ruoka-avusta ja terveyden edistämisestä. Kaikkiaan osallistujia oli mukana 1711.

Mukana harjoituksissa oli myös muita yhteistyökumppaneita. Viranomaisista kunnan edustajat osallistuivat 17, pelastuslaitos 16 ja sosiaalitoimi 13 harjoitukseen. Järjestöverkostoa oli monissa harjoituksissa mukana, Vapepa-järjestöjä toimi 23 harjoituksessa ja muita järjestöjä seitsemässä.

Harjoituksessa oli mukana mm. useita vapaapalokuntia, Autoliitto, kyläyhdistyksiä, Martat, pelastuskoiraryhmiä, Vapepan paikallistoimikuntia, radioamatöörit, partiolaiset ja muita yhdistyksiä.

7.2 Osastot

Piiri	Osastoja mukana	Harjoitukseen osallistuneet osastot
HUP	12	Herttoniemen osasto, Hyvinkään osasto, Kallio-Käpylän osasto, Kehä-Espoon osasto, Keski-Helsingin osasto, Kirkkonummen-Siuntion osasto, Laajasalon osasto, Länsi-Helsingin osasto, Länsi-Vantaan osasto, Pohjois-Helsingin osasto, Tapiolan osasto, Töölön osasto
Häme	20	Akaan osasto, Forssan osasto, Hattulan osasto, Hauhon osasto, Hämeenkyrön osasto, Janakkalan osasto, Jokioisten osasto, Kangasalan osasto, Kihniö-Parkanon osasto, Lempäälän osasto, Nastolan osasto, Nokian osasto, Pirkkalan osasto, Pälkäneen osasto, Riihimäen osasto, Tammelan osasto, Tampereen osasto, Teiskon osasto, Tervakosken osasto, Ylöjärven osasto
Kaakkois-Suomi	13	Haminan osasto, Hirvensalmen osasto, Imatran osasto, Joroisten osasto, Karhulan osasto, Kerimäen osasto, Kotkan osasto, Kouvolan osasto, Kuusankosken osasto, Rantasalmen osasto, Savonlinnan osasto, Sippolan osasto, Virolahti-Miehikkälän osasto
Lappi	2	Pelkosenniemen-Savukosken osasto, Rovaniemen osasto
Länsi-Suomi	6	Jyväskylän osasto, Kurikan osasto, Laihian osasto, Pihtiputaan osasto, Vaasa suom. osasto, Vimpelin osasto
Oulu	20	Hyrynsalmen osasto, Kajaanin osasto, Kalajoen osasto, Kempeleen osasto, Kuhmon osasto, Kuusamon osasto, Limingan osasto, Oulun osasto, Pudasjärven osasto, Puolangan osasto, Pyhäjoen osasto, Raahen osasto, Siikalatvan osasto, Sotkamon osasto, Suomussalmen osasto, Taivalkosken osasto, Tyrnävän osasto, Vihannin osasto, Yli-lin osasto, Ylivieskan osasto
Satakunta	10	Ahlaisten osasto, Eurajoen osasto, Kankaanpään osasto, Kokemäen osasto, Merikarvian osasto, Mouhijärven osasto, Porin osasto, Punkalaitumen osasto, Siikaisten osasto, Vammalan osasto
Varsinais-Suomi	14	Auran osasto, Halikon osasto, Hirvensalon osasto, Kaarinan-Piikkiön osasto, Loimaan osasto, Mietoisten osasto, Mynämäen osasto, Oripään osasto, Perniön osasto, Pertteli-Kuusjoen osasto, Raision osasto, Ruissalon osasto, Salon osasto, Turun osasto
Savo-Karjala	5	Joensuun osasto, Kuopion osasto, Outokummun osasto, Siilinjärven osasto, Uimaharjun osasto
Åboland	6	Dragsfjärds avdelning, Houtskär avdelning, Iniö avdelning, Kimito avdelning-SPR Kemiön osasto, Nagu avdelning-SPR Nauvon osasto, Pargas avdelning- Paraisten osasto, Västanfjärds avdelning, Åbo svenska avdelning

7.3 Hälytysharjoitus

Suoja 2022 -harjoituksen yhteydessä toteutettiin hälytysharjoitukset Satakunnan ja Turunmaan piireissä. Hälytysharjoitusta suunniteltiin alussa valtakunnalliseksi, mutta päätettiin toteuttaa se pienempänä Ukrainan konfliktin aiheuttaman kiireen takia. Suunnitteluvaiheessa käytiin keskustelua siitä, että hälytysharjoitukset olisi hyvä toteuttaa mahdollisimman realistisina, jos se on mahdollista. Käytännössä niin, että piiri lähettää hälytyksen yhteyshenkilöille ja pyytää siihen tarvittaessa tukea keskustoimistolta.

Satakunnassa piiri lähetti OHTO-hälytysviestin ruoka-avun ja ystävöiminnan yhteyshenkilöille. Turunmaan piirin ystävävapaaehtoisille hälytys lähetettiin keskustoimistosta. Hälytysviestissä kysyttiin, kuinka monta vapaaehtoista yhteyshenkilö saisi mukaan auttamistehtävään tunnin sisällä, neljän tunnin sisällä ja vuorokauden aikana. Turunmaan ystävälitysten vastausprosentti oli 100 %, Satakunnassa kaikki yhteyshenkilöt eivät vastanneet ja luvut perustuvat hiljaisten osastojen osalta työntekijöiden arvioon.

	Ruoka-apu			Ystävät			Ei eritelty		
	Tunnin sisällä	4 h sisällä	vrk	Tunnin sisällä	4 h sisällä	vrk	Tunnin sisällä	4 h sisällä	vrk
Satakunta	26	45	68	39	56	70	30	51	46
Turunmaa				18	33	58			

8. Tilannekeskus ja tilannekuva

Keskustoimisto piti yllä harjoituksen aikana tilannekeskusta. Useimmilla piireillä ei ollut harjoituksessa omaa tilannekeskusta, koska resurssit eivät riittäneet. Tilannekuvaa kerättiin Lyyti-tilannekuvakyselyn avulla suoraan osastoilta. Piirit pystyivät seuraamaan tilannekuvan yhteenvetoa reaaliajassa Power Bi:stä sekä oman piirinsä vastauksia jaetusta Lyyti-raporttilinkistä. Piirien työntekijät pystyivät lisäämään tilannekuvakyselyyn omia huomiotaan. Osastoja opastettiin täyttämään tilannekuvakysely vähintään kerran harjoituksen lopussa, mutta useamminkin täyttäminen oli mahdollista vahvistussähköpostin täydennä tietojasi -linkin kautta. Osastot pääsivät seuraamaan tilannekuvan yhteenvetoa Rednetistä, jonne se päivitettiin kuvakaappauksena noin kerran tunnissa. Tilannekuvan keräämistä on viime vuosina pilotoitu usealla eri tavalla, mutta useimmiten piirit ovat keränneet tiedot osastoilta, ja tilannekuvakyselyn täyttäminen on ollut piirien työntekijöiden vastuulla. Nyt testattu malli, jossa osasto vastasivat kyselyn täyttämistä ja piirit pystyivät seuraamaan ja täydentämään vastauksia, toimi hyvin. Kaikilta osastoilta ei saatu vastauksia muuta kuin jälkikäteen, mutta välttämättä myöskään piirit eivät saisi kerättyä kaikilta osastoilta kaikkea tietoa (tai ainakaan tarkkoja lukuja). Erityisen hyödyllinen tämä malli olisi niissä tilanteissa, joissa piirin resurssit kerätä ja suodattaa tietoja olisivat rajalliset. Jatkossa olisi hyvä, että piiri voisi tarvittaessa muuttaa yksittäisen osaston vastausta tai vastata jonkun osaston puolesta, vaikka vastuu tiedon syöttämisestä olisi osastoilla.

Tilannekeskus oli auki molempina harjoituspäivinä klo 9–20. Kyselyn lisäksi tilannekeskukseen sai yhteyden sähköpostilla, puhelimella ja työntekijät Suojan Teams-kanavan kautta. Tilannekeskuksessa oli toimisto-aikaan tilannekeskuksen päällikkö, yksi operaattori ja viestinnän asiantuntija. Viimeiset tunnit vain tilannekeskuksen päällikkö. Tilannekeskuksessa oli rauhallista. Suurin osa tiedoista tuli tilannekuvakyselyn kautta (eli usein pienellä viiveellä harjoituksen jälkeen) ja vain vähän yhteydenottoja sähköpostilla (viestinnän pyynnöstä kuvia lähetettiin sähköpostilla mukavan paljon). Puheluita tai Teams-keskusteluja ei tullut. Tilannekeskuksessa lauantai oli vilkkaampi päivä, koska harjoituksia oli käynnissä enemmän. Tilannekeskuksen työ painottui tiedon

keräämiseen ja jakamiseen sekä muutaman teknisen ongelman ratkaisemiseen. Varsinaisia tukipyyntöjä tai ongelmia ei tilannekeskuksen tietoon tullut.

Tilannekuvakyselyn toteutus oli haastava ja käytön aikana ilmeni erilaisia ongelmia. Vaikka Lyyti on järjestelmänä tuttu, on vaikeaa luoda sellaista kyselyä, jossa on kaikki olennaiset kysymykset, joka on riittävän tiivis ja jonka kaikki vastaajat ymmärtävät samalla tavalla. Se vaatii osaamista, jota kyselyn tekijällä ei aina ole ja nytkin osaa vastauksista joutui siivoamaan ja tarkentamaan jälkeensä. Etukäteen tehdyt ja piireille lähetetyt raporttien seurantalinkit toimivat hyvin ja koettiin hyödyllisiksi. Power Bi toimi ilmeisesti piirien suuntaan melko hyvin, mutta aiheutti tilannekeskuksessa ongelmia. Keskustoimistossa on tällä hetkellä vain vähän osaamista jaettavien, päivittyvien Power Bi -raporttien luomiseen ja valmiusyksiköstä osaamista löytyi vain yhdeltä määräaikaiselta työntekijältä. Jos Power Bi on jatkossa osa tilannekuvajärjestelmää, sen käyttö pitää kouluttaa vähintään kaikille valmiusyksikön työntekijöille (ja se voi silti olla haastavaa ihmisille, joilla on vähemmän IT-taitoja). Power Bi -yhteenveto ei myöskään päivittynyt, ellei sen luoja ollut koko ajan kirjautuneena tietokoneella, joten osan harjoituksesta yhteenvetonäkymässä näkyivät vanhat tiedot. Valmiustilanteissa mikään järjestelmä, joka on yhden työntekijän tietokoneen varassa, ei ole toimintavarma. Punaisella Ristillä on nyt käytössä lisenssi, jonka avulla yhteenvetonäkymiä voi jakaa muille redcross-käyttäjätunnuksille, mutta ei ulkopuolisille. Sen takia yhden operaattorin vastuulla tilannekeskuksessa oli tunnin välein tallentaa yhteenvetonäkymä kuvana ja lisätä se Rednettiin vapaaehtoisten nähtäville. Tämä tarkoittaa (usein kiireisessä) operaatiossa ylimääräistä manuaalista työtä ja sitä, että osastot eivät voi suodattaa vastauksia eri tietokenttien perusteella, kuten Power Bi -näkyvässä voi.

Vahvistussähköpostin täydennä tietojasi -linkki jostain syystä puuttui, vaikka oli toiminut normaalisti testissä ennen harjoitusta, joten myös linkkien jakaminen vastanneille piti tehdä manuaalisesti ja harjoituksen jälkeen siivota tuplavastauksia pois.

9. Kutsuvierasseminaari

Punaisen Ristin kokonaisvalmiuden ja varautumisen seminaariin 6.5. osallistui lähes 70 henkilöä yli 50 järjestöstä. Kutsuttuina oli SPR:n koordinoimia verkostoja: Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, maahanmuuttotyön tai kotoutumisen tuen verkosto, vastaanottokeskusverkosto, paperittomien tuen verkosto, tapaturmien ehkäisyn verkosto sekä sen lisäksi useita sote-järjestöjä, jotka tekevät työtä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien kanssa sekä useita viranomaistahoja Ohjelmassa oli pääsihteerin avauspuheenvuoro, Punaisen Ristin kotimaan ja kansainvälisen valmiustoiminnan esittelyä erityisesti Ukrainan konfliktiin liittyen, sekä STM:n erityisasiantuntija Antti Kuopilan puheenvuoro Sote-järjestöjen merkityksestä varautumisessa uusilla hyvinvointialueilla.

Osallistujat kokivat valmiusaiheen tärkeäksi ja ajankohtaiseksi. Seminaarissa heräsi kysymyksiä järjestöjen roolista kokonaisvalmiudessa ja toive, että kokoontumisia järjestettäisiin useammin. Ukrainan kriisissä kiinnosti lasten ja vanhusten tilanne. Keskustelua herätti järjestöjen rooli valmiudessa. Ukrainan kriisi on selvästi herättänyt tarpeen tietää, mitä pitäisi tehdä, jos jotain sattuu Suomessa. Sekä Kuopila että Pihlaja puhuivat valtakunnallisen tilannekuvan parantamisesta ja kaikkien toimijoiden tärkeästä roolista sen kokoamiseen. Yleisön joukosta kysyttiin, voisiko kaikilla hyvinvointialueilla olla turvallisuusfoorumit. Nyt ne ovat vapaaehtoisia ja täysin riippuvaisia siitä, ovatko toimijat kiinnostuneita järjestämään foorumeita. Yleisöstä tuli kysymys siitä, miten vammaisten tilanne on otettu huomioon varautumisessa, huomioidaanko heidät riittävästi. Keskustoimiston työntekijöille tuli yksittäisiä kiitoksia seminaarista.

10. Viestintä (myös sisäinen)

Suoja 2022 -valmiusharjoitusta varten tehtiin kevyt viestintäsuunnitelma syksyllä. Viestinnän keskeisimpinä kohderyhminä olivat työntekijät ja vapaaehtoiset. Mediaviestintää varten tehtiin tiedotepohja ja osastoille annettiin vinkkejä mediayhteydenottoihin. Viestintää toteutettiin valmiuden ja viestinnän yksiköiden yhteistyönä.

Sisäinen viestintä

Sisäinen viestintä osastoille toteutettiin Eloqua-uutiskirjeiden, Tässä ja Nyt -lehden ja RedNetin avulla. Tavoitteena oli saada osastoja mukaan harjoitukseen yli toimintarajojen. Lisäksi osastoja kannustettiin tekemään mediatyötä lähempänä itse harjoitusta.

Eloqua-kirjeitä lähetettiin harjoituksesta yhteensä kuusi kappaletta. Kirjeiden pääaiheina olivat:

1. **Joulukuu 2021:** Harjoituksen nimi, teema ja vinkit siitä, kuinka harjoitukseen voi valmistautua.
2. **Tammikuu 2022:** Muistutus tärkeistä päivämääristä. Listaus tulevista webinaareista, joista saa tukea harjoituksen järjestämiseen. Harjoituksen tavoitteet.
3. **Maaliskuun puoliväli 2022:** Harjoitusmallit julki, osastojen ilmoittautuminen.
4. **Maaliskuun loppu 2022:** Ukrainan kriisin vaikutukset harjoitukseen. Muistutus ilmoittautumisesta ja harjoitusmalleista.
5. **Huhtikuu 2022:** Punaisen Ristin viikko & valmiusharjoitus. Kiitos jo osallistuneille, harjoitusmateriaalit.
6. **Toukokuu 2022:** Kiitokset osallistujille. Osallistujamäärien kertominen.

Arvio

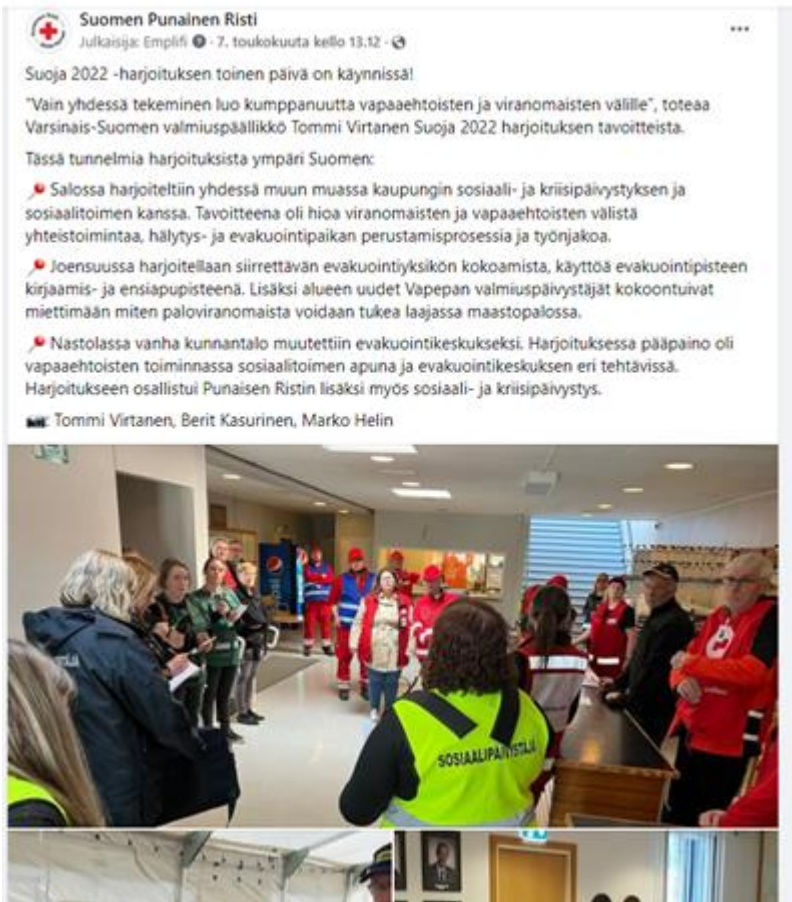
Sisäinen viestintä toimi Eloqua-kirjeiden avulla suhteellisen hyvin. Kuukausittainen tietopaketti harjoituksen etenemisestä on toimiva tapa kertoa osastoille, missä mennään. Kirjeiden lähettämistä viivästytti muutamaan otteeseen päällekkäiset kampanjat (maaliskuun rasisminvastainen viikko) ja Ukrainan kriisi. Ukrainan kriisin takia osastoille ei ennätetty tekemään viestintämateriaalia, jolla harjoitusta olisi voitu mainostaa paremmin vanhoille ja uusille vapaaehtoisille.

Ulkoinen viestintä

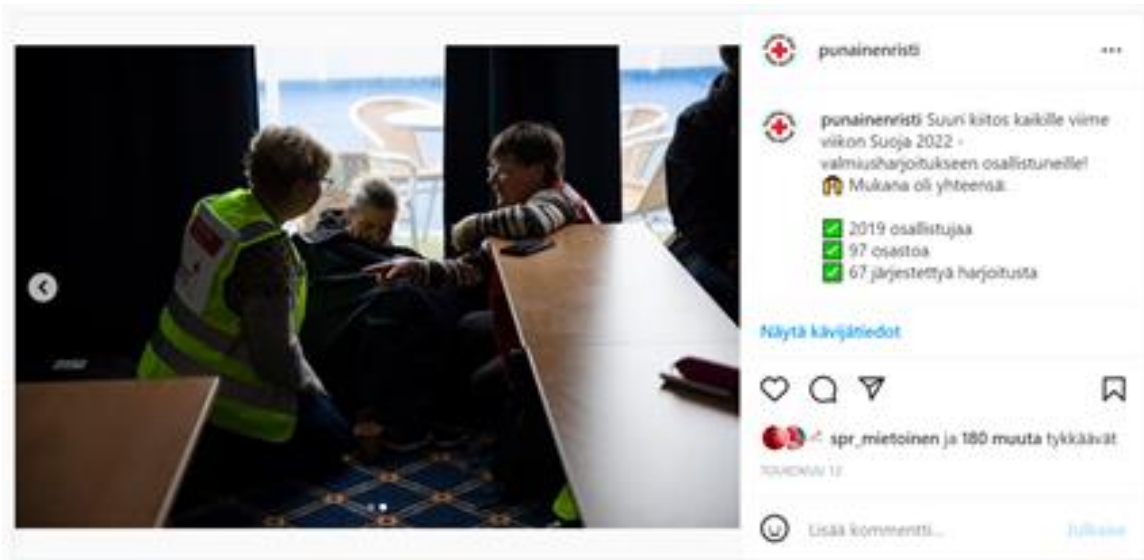
Suoja 2022 -harjoituksen ulkoista viestintää suunniteltiin todella maltillisesti. Harjoituksen suunnittelun alussa mediassa keskusteltiin Valko-Venäjän ja Puolan rajalla olleesta siirtolaistilanteesta. Tämän vuoksi ei haluttu kerätä liikaa huomiota sille, että Suomen Punainen Risti harjoittelee myös laajamittaista maahantuloa varten. Näkyvä ulkoinen viestintä harjoituksesta olisi herättänyt tarpeetonta huolta suuressa yleisössä.

Harjoituksen ulkoista viestintää varten lähetettiin ammattikuvaaja ottamaan kuvia Suomussalmen harjoituksesta. Lisäksi toimittajakuvaaja lähetettiin tekemään reportaasia Ahvenanmaan harjoitukseen. Myös Avun maailma -lehden tehtiin juttua Kankaanpään harjoituksesta. Suomussalmella ja Ahvenanmaalla otettuja kuvia voidaan käyttää myös muussa Punaisen Ristin viestinnässä ja esimerkiksi koulutuksissa.

Harjoituksen aikana tehtiin julkaisuja Punaisen Ristin sosiaalisen median kanaviin. Lisäksi Twitterissä kerrottiin kokonaisvalmiusseminaarista. Somejulkaisujen yhteenlaskettu tavoitavuus on 222 342. Julkaisuihin reagoitiin yhteensä 2 534 kertaa. Facebookin paras julkaisu oli kolmen kuvan julkaisu, jossa kerrottiin esimerkkeinä miten eri paikkakunnilla on harjoiteltu. Se tavoitti 16 520 henkilöä ja 385 sitoutumista.

Instagramissa menestyi parhaiten harjoituksen jälkeisellä viikolla tehty julkaisu, jossa kerrottiin harjoituksen avainlukuja kuvien kera. Se tavoitti 1 912 ja sitoutti 141 henkilöä.

Twitterin paras julkaisu oli kolmen kuvan twiitti Suomussalmen harjoituksesta. Siihen sitouduttiin 101 kertaa ja se tavoitti 1 489 käyttäjää.

 Suomen Punainen Risti
@PunainenRisti

Punaisen Ristin #Suoja2022 -valmiusharjoitus on alkanut ympäri Suomen! Valmiusharjoituksessa harjoitellaan toimintaa evakuointitilanteessa. Kuvissa Oulun piiri on aloittamassa omaa harjoitustaan Suomussalmella.

 Timo Heikkala / Suomen Punainen Risti

1,53 lp. · -6. toukok. 2022 · Empfi

 Näytä twiitin tilastot

14 uudelleentwiittausta 57 tykkäystä

Mainosta

LinkedInin paras julkaisu oli myös Suomussalmen harjoituksen kuvapaketti 123:lla sitoutumisella ja 2 849 tavoittavuudella.

Punaisen Ristin muuhun somesisältöön verrattuna Suoja 2022 -somejulkaisut menestyivät kohtalaisen hyvin. Ne eivät saaneet yhtä suurta näkyvyyttä kuin esimerkiksi viimeaikojen kaikkein suosituimmat Ukraina-julkaisut, mutta se on luonnollista, kun aihe ei ole samalla tavalla kiinnostava kuin juuri käynnissä oleva suuri auttamisoperaatio.

Julkaisut ovat kuitenkin tavoittavuus- ja sitoutumismäärissä Punaisen Ristin muiden julkaisujen kanssa hyvin linjassa. Ennen kaikkea somejulkaisuilla halutaan tuoda esiin vapaaehtoisia ja heidän työtään.

Mediaosumia harjoituksesta tuli kymmenen kappaletta. Vaikka osumia on vähän, on jokainen juttu pitkä ja niissä on haastateltu paikallista Punaisen Ristin osastoa. Osastoja kannustettiin olemaan aktiivisesti yhteydessä paikallislehtiin ja osastoille annettiin vinkkejä siihen, miten harjoitukselle voi saada näkyvyyttä paikallismediassa. Osastojen mediaviestintä näytti toimivan melko hyvin.

SPR:n ja Vapaaehtoisen pelastuspalvelutoiminnan (VAPEPA) valtakunnallisena SUOJA22 valmiusharjoituspäivänä Kärsämeellä harjoiteltiin rivitalopalosta pelastettujen evakuoimista

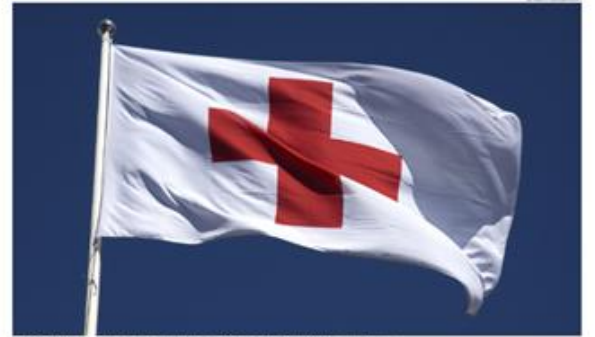
Sänkyä kasataan EEC-telttaan. SUOJA22 -harjoitukseen osallistui viisitoista vapaaehtoista Kärsämeeltä ja Siikalatvalta.

Ossi Leivä

Evakuointi harjoitusaiheena

Auttamisen tarpeen voi aiheuttaa esimerkiksi tulipalo tai pika sähkökatkos.

Kärsämeellä harjoitettiin evakuoimista ja pelastustarpeita. Harjoitus oli osa valmiusharjoituspäivää, johon osallistui viisitoista vapaaehtoista Kärsämeeltä ja Siikalatvalta. Harjoitus oli osa valmiusharjoituspäivää, johon osallistui viisitoista vapaaehtoista Kärsämeeltä ja Siikalatvalta.

SPR-järjestö jaksaa kutsua vapaaehtoisia evakuoimiseen ja pelastustarpeita. Harjoitus oli osa valmiusharjoituspäivää, johon osallistui viisitoista vapaaehtoista Kärsämeeltä ja Siikalatvalta.

Muita huomioita

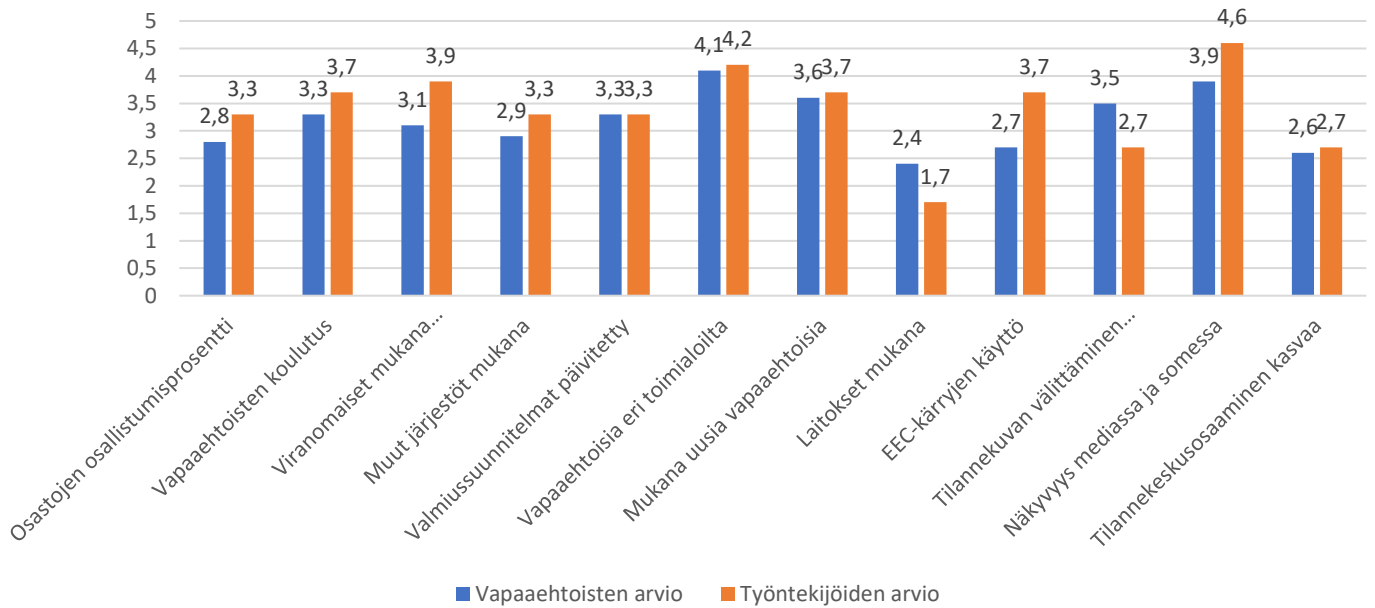
Kuten muun harjoituksen suunnittelun, myös viestinnän suunnittelun aikataulu oli tiukka. Tästä huolimatta viestinnässä onnistuttiin tilanteeseen nähden kohtalaisen hyvin. Valmiusharjoituksen viestinnän suunnittelun voisi mahdollisesti jatkossakin tehdä tiukemmalla aikataululla. Ukrainan-kriisi sotki viime hetkien aineistotuotannon ja ulkoisen viestinnän tarkemman suunnittelun. Toisaalta myös arkaluontoiseksi koettu aihe teki ulkoisen viestinnän suunnittelusta haastavaa. On vaikeaa keksiä esimerkiksi kevyempiä sosiaalisen median sisältöjä evakuointiaiheesta.

11. Harjoituksen palaute ja arviointi

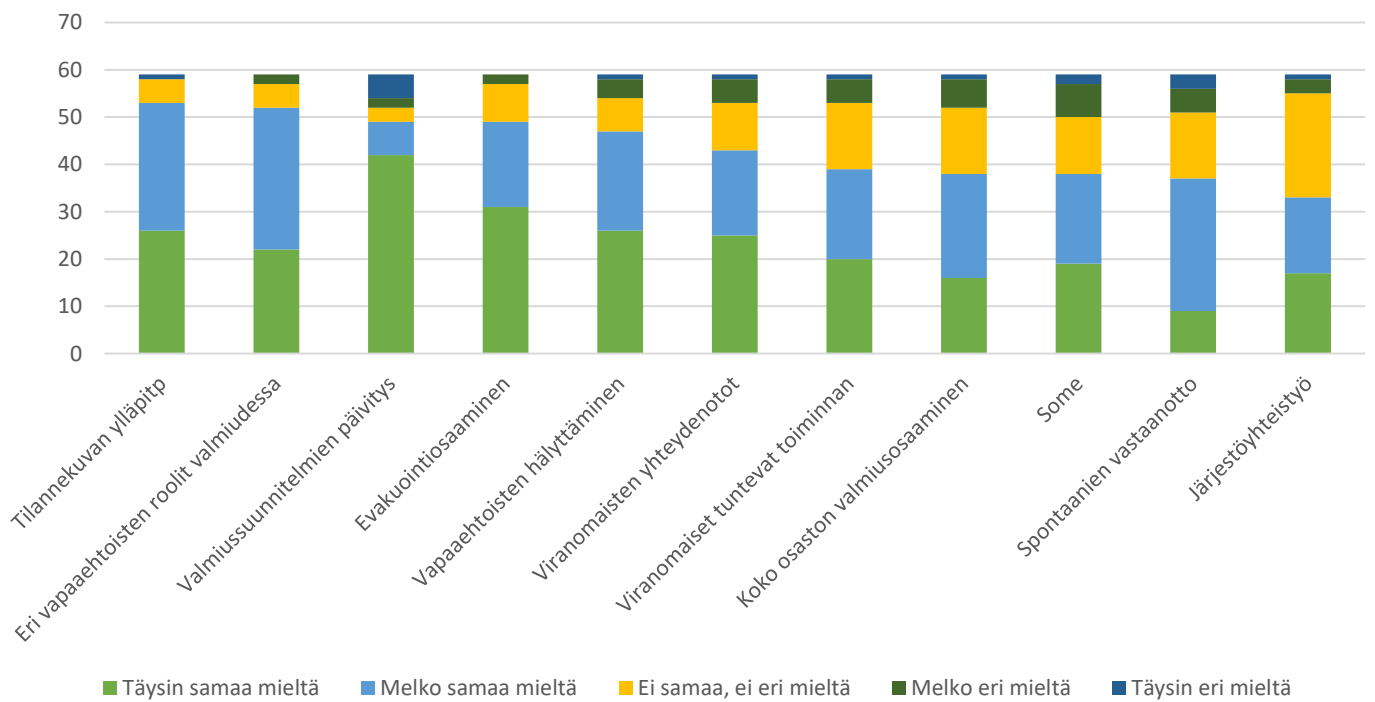
Valmiusharjoituksesta kerättiin palautetta tilannekuvakyselyn yhteydessä, erillisellä palautelomakkeella, vapaaehtoisten päätöswebinaarissa, piirien Suoja-yhteyshenkilöiden palautekokouksessa ja soittamalla niihin piireihin, jotka eivät päässeet mukaan kokoukseen. Vapaaehtoisilta ja Suojan yhteyshenkilöinä toimineilta työntekijöiltä kysyttiin, miten hyvin he arvioivat, että Suoja 2022 -harjoituksen eri alatavoitteet saavutettiin (asteikolla heikoin 1-paras 5). Vapaaehtoisilta tuli vain vähän vastauksia (n = 28), joten vastaukset ovat vain suuntaa antavia. Lisäksi oli mahdollista antaa avointa palautetta. Myös tilannekuvakyselyn yhteydessä vastaajilta kysyttiin, miten hyvin eri tavoitteet ovat edistyneet osastoissa viimeisen vuoden aikana (alempi kaavio, n = 65).

Vastaukset ovat samansuuntaisia. Parhaiten toteutuneita tavoitteita ovat eri toimialojen vapaaehtoisten osallistuminen harjoitukseen, uusien vapaaehtoisten rekrytointi ja mukaan ottaminen, EEC-yksiköiden käytön harjoittelu sekä näkyvyys mediassa, sosiaalisessa mediassa, tilannekuvaosaaminen (osastojen näkökulmasta), valmiussuunnitelmien päivittäminen sekä vapaaehtoisten koulutus ja evakuointiin liittyvän asiaosaamisen kehittäminen. Heikoimmin onnistuneet tavoitteet olivat Punaisen Ristin laitosten osallistaminen harjoitukseen, muiden järjestöjen osallistaminen, tilannekuvaosaaminen (piirien ja keskustoimiston näkökulmasta), ja spontaanien vapaaehtoisten vastaanotto.

Harjoituksen tavoitteiden saavuttaminen (vapaaehtoiset ja työntekijät)

Arvio, onko asia kehittynyt osastossa viimeisen vuoden aikana

Osastoja kannustettiin ennen harjoitusta määrittämään harjoitukselle omat tavoitteet ja painopisteet. Erityisesti nämä asiat nousivat esiin osastojen tavoitteissa:

- Kaikkien toimialojen perehdyttäminen valmiuteen, uusien vapaaehtoisten mukaanotto ja kouluttaminen, osaston vapaaehtoisten roolien ja tehtävien selkiyttäminen valmiustilanteessa
- Vapaaehtoisten aktivointi ja mukaan saaminen koronan aiheuttaman tauon jälkeen
- Viranomaisten kanssa yhteistyön parantaminen, Punaisen Ristin osaamisen tunnetuksi tekeminen, vastuuden selkiyttäminen, yhteinen suunnittelu, keskustelu ja käytännön toiminta, viestintä viranomaisille

- Järjestöverkoston aktivointi, valmiustilanteisiin varautuminen järjestöverkoston kanssa, johtamisen ja roolien selkeyttäminen, yhteistyön syventäminen
- Evakuointiin liittyvien tehtävien, prosessien ja suunnitelmien testaaminen ja kehittäminen
- Kartoittaa osaston resursseja toimia äkillisessä auttamistilanteessa
- Antaa positiivinen kokemus valmiustoiminnasta osallistuneille
- Ukrainaan liittyvän toiminnan kehittäminen
- Laajamittaisen maahantulon suunnitelmien päivittäminen ja tarkistaminen

47 % osastoista arvioi, että osaston oma tavoite saavutettiin erittäin hyvin, 45 % mielestä melko hyvin ja vain 2 % osaston mielestä melko huonosti, 6 % ei osannut vastata.

11.1 Vapaaehtoisten avoin palaute

Tilannekuvan vastauksissa, palautekyselyssä ja webinaarissa vapaaehtoiset mainitsivat seuraavia palautteita ja kehittämiskohteita. Suluissa on vastausten määrä, jos asia on noussut esiin useammasta kuin yhdestä vastauksesta.

POSITIIVISET HUOMIOT JA PALAUTE

- Harjoittelu nähtiin tärkeänä ja hyödyllisenä, harjoituksia on tarvetta järjestää useammin kuin kolmen vuoden välein (14).
- Yhteistyö sujui hyvin tai kehittyi viranomaisten kanssa (9), järjestöverkoston kanssa (5) tai naapuriosaston kanssa (1). Erilaiset ryhmät viranomaisista, järjestöistä ja Punaisen Ristin toimialoilta toimivat hyvin yhdessä (5). Huomattiin myös, että yhteistyö auttaa osaamisen ja resurssien jakamisessa: Kaikkea ei tarvitse osata yksin osata, vaan yhdessä toimien ollaan vahvoja (2).
- Osaston varautumisesta tai valmiussuunnitelmasta tunnistettiin puutteita tai evakuointikeskuksen toiminnoista ja prosesseista kehityskohteita (8). Korjausehdotukset kirjattiin ja niiden toteutumista aiotaan seurata (5). Pöytäharjoitukset herättivät paljon ajatuksia ja keskustelua (5) ja oli hyvä, että pöytäharjoituksen aikana tilannetta ehtii pohtia rauhassa keskustellen (3).
- Harjoituksessa oli hyvä yhteishenki ja harjoituksessa oli mukavaa (6), osallistujilla oli motivaatio korkealla (3). Harjoitus koettiin innostavaksi ja opettavaksi (3). Osa kommentoi, että harjoitukseen saatiin hyvin osallistujia (4) ja monet mukana olleista harjoittelivat ensimmäistä kertaa evakuointitilanteessa toimimista (3).
- Säännöllinen täydennyskoulutus ja uusien vapaaehtoisten kouluttaminen äkillisiin auttamistilanteisiin on harjoittelun lisäksi tärkeää (4). Keskustoimiston koulutuskokonaisuudesta pidettiin (5).
- Harjoitus oli hyvin suunniteltu ja toteutettu sekä osastoissa että keskustuimistossa (4) ja valmiita harjoitusmateriaaleja arvostettiin (4)
- Yksittäisistä tehtävistä onnistumisia koettiin ainakin ensiavun (2), johtamisen (2), viestinnän (3), henkisen tuen (1) ja EEC-yksikön (2) osalta.

Korjaavat huomiot ja palaute

- Kaikkiin harjoitukseen ei saatu tarpeeksi osallistujia, ainakaan kaikista toimintaryhmistä (4).
- Resursseja harjoituksen suunnitteluun oli vähän Ukrainan konfliktin tai muun syyn takia (3). Yhden vastauksen perusteella toukokuu on huono harjoitusajankohta. Muutama toivoi piiriltä enemmän aktiivista tukea harjoituksen suunnitteluun.
- Harjoituksen aikana toimintaa häiritsivät kiire (2) ja liian haastavat, epärealistiset maalihenkilöt (2) ja johtajien epäselvät roolit (1).
- Yksittäisien vastaajien mielestä koulutuksia oli tarjolla liikaa (1), viestintää ja tiedotusta oli liikaa (1).

Kehitysehdotukset

- Yhteisharjoitusten lisääminen viranomaisten, järjestöverkoston tai osastoalueiden kanssa (6).
- Koulutustarpeet: lisää viestikoulutusta (2), johtamiskoulutusta (1), lomakkeiden käyttöön koulutusta (1).
- Harjoituksen aihe, ohjeet ja materiaalit annetaan osastoille vuosi ennen harjoitusta (1).
- Tarve kehittää vapaaehtoisten hälyttämistä osastotasolla (2).
- Toiminnallisiin harjoituksiin tehtäväkohtainen perehdytys.
- Viranomaissuunnitteluun päästävä mukaan tai suunnitelmat saatava oleellisilta osin.
- Harjoituksen suunnitteluvastuun jakaminen useammalle vapaaehtoiselle.
- Osastoille valmiusreppu, joka sisältää mm. evakuointikeskuksella tarvittavia lomakkeita ja muuta tärkeää.

11.2 Piirien työntekijöiden avoin palaute

POSITIIVISET HUOMIOT JA PALAUTE

- Vapaaehtoiset odottivat harjoitusta ja saivat yhteistä tekemistä pitkän tauon jälkeen. Into ja motivaatio oli kova.
- Viranomaiset vahvasti mukana monessa piirissä, samoin järjestöverkosto.
- Yhteistyö Ruotsin Punaisen Ristin kanssa toimi erinomaisesti. Evakuointiosaaminen meillä pidemmällä, joten voitiin jakaa osaamista.
- Punainen Risti ja erityisesti auttamisvalmius hyvin esillä mediassa.
- Osastojen yhteishenki loistavaa toimijoiden kesken. Myös osastoyhteistyö kehittyi.
- Piiritoimiston kaikki työntekijät mukana monissa piireissä
- Piirien näkökulmasta harjoituksen koordinaatio, suunnittelu ja viestintä toimi hyvin. Erityisen hyvin suunniteltu ja toteutettu harjoitus.
- Aikataulu harjoituksen toteuttamiseen oli selvästi liian tiukka. Siitä huolimatta aikataulutuspiti melko hyvin.
- Muuttuvaan maailman tilanteeseen (pandemia ja Ukrainan konflikti) osattiin reagoida etupainotteisesti.
- Reaaliaikainen tilannekuva auttoi piirejä harjoituspäivänä.
- Kolmen vuoden harjoitusyksi on hyvä. Harjoituksille on oikea tarve.
- Pöytäpelit tukivat hienosti osastoja havainnoimaan omaa varautumistaan.
- Tähän harjoitukseen paikalliset skenaariot sopivat hyvin ja tukivat harjoittelua. Välillä hyvä harjoitella myös isompia skenaarioita.
- Harjoitukset etenivät hyvin ja loogisesti, niiden avulla oli helppo miettiä osaston toimintaa ko. tilanteessa.
- Harjoitukset olivat selkeitä ja taustamateriaali kattava ja helposti saavutettavissa.
- Valmiussuunnitelmia päivitettiin ennen harjoitusta ja päivitetään harjoituksen kokemusten perusteella.
- Harjoitusten avulla sai hyvin kuvan osastojen valmiuden tilasta. Tämän pohjalta on hyvä tehdä suunnitelmia valmiuden kehittämisestä osastoissa.

Korjaavat huomiot ja palaute

- Ukraina-operaation kanssa päällekkäinen tiedotus aiheutti infoähkyä ja tietotulvaa.
- Järjestössä verrattain vähän evakuointiin liittyvää koulutusta ja ohjeistusta.
- Joissain piireissä viranomaisyhteistyössä vielä kehitettävää.
- Myös piirien hyvä miettiä sisäisiä tavoitteita ja kokonaisuuden hallintaa.
- Vapaaehtoisjohtaminen ei ole aina helppoa.
- Esim. hallituksen jäseniä voi olla vaikea tavoittaa nopeasti tai hälyttää, jos he eivät ole OHTO:ssa.

Kehitysehdotukset

- Evakuointiin keskittyvä koulutuskokonaisuus (vastaavalle koulutukselle tarvetta myös Vapepa-verkostossa ja muissa yhteistyöjärjestöissä)
  - Asiakkaan kohtaaminen

- Tarvekartoitus
- Evakuointikeskuksen toiminnallisuudet / organisointi
- Termien avaaminen
- Materiaalisen valmiuden päivittäminen (opasteet, lomakkeet, sähköinen järjestelmä, "mobiilimajoitusyksiköt")
- Punaisen Ristin koko henkilöstön perehdyttäminen valtakunnalliseen harjoitukseen toimialoitain
- Punaisen Ristin ryhmäjohtajakoulutuksen tai vastaavan lisääminen kaikkien toimialojen toimijoille
- Järjestön yhteisen tilannekuvajärjestelmän käyttöönotto
- Valmiuskansio osastoille, joka sisältäisi valmiussuunnitelman liitteineen ja toimintakortit jne.
- Tehtyjä havaintoja ei saa unohtaa: palataan syksyllä, tehdään kehityssuunnitelma.
- Evakuointikeskuksen tehtävän kirkastaminen: Mitä, miksi, ketä varten.
- Evakuointitilanteissa on tarvetta monikielisille auttajille: Miten vahvistetaan?
- Malli ensiapupäivystykseen evakuointikeskuksissa (Hämeessä pitkällä)
- Myös hyvän harjoituksen suunnittelu on taito: Miten tuetaan siinä vapaaehtoisia?
- Piirien hyvä mieltä, missä työryhmissä (viranomaisten kanssa) ovat mukana, missä pitäisi olla ja miten tieto saadaan kulkemaan.
- OHTO:n tarvitaan mahdollisuus kirjata erityistaitoja. Hälytyskortit eivät aina ole saatavilla tai ajan tasalla, eikä voi lähteä siitä, että esim. ison osaston vapaaehtoisjohtaja tuntee kaikki vapaaehtoiset.

12. Harjoituksen suunnitteluvaihe

Vuoden 2021 syyskuun järjestöpäiviltä käytiin keskustelua valmiusharjoituksen aiheesta, tavoitteista ja toiveista harjoituksen suhteen. Suunnittelu alkoi kunnolla 1.11.2021, kun valmiussuunnittelija, jonka vastuulla harjoituksen toteutus oli, aloitti tehtävässään. Työ alkoi aiempien vuosien materiaaleihin tutustumisella sekä projektisuunnitelman- ja aikataulun kirjoittamisella. Harjoitusta varten perustettu työryhmä aloitti toiminansa 13.10. ja jatkoi toukokuulle asti.

12.1 Harjoitussuunnitelma

Harjoituksen tavoitteet, nimi ja harjoitussuunnitelma hyväksyttiin 13.12. Harjoituksen aiheeksi päätettiin toiminta evakuointitilanteessa ja harjoitus sai nimen Suoja 2022. Harjoitussuunnitelmassa todettiin, että harjoitus keskittyy erityisesti osastojen ja osastoalueiden valmiuden harjoittamiseen ja kehittämiseen ja piirien rooli on tukea osastoja suunnittelussa ja toteutuksessa. Keskustoimiston tehtäväksi määriteltiin harjoituksen suunnittelun koordinaatio, viestinnässä tukeminen ja harjoitusmallien tuottaminen osastojen käyttöön. Syksyllä suunniteltiin aiheen rajaamista laajamittaiseen maahantuloon, mutta tämä suunnitelma hylättiin. Aihetta ehdittiin kuitenkin jo työstää työryhmän kanssa, joten se aiheutti sekaannuksia.

12.2 Työryhmä

Harjoituksen suunnittelua varten perustettiin työryhmä, johon kuului kolme valmiuspäällikköä, maahanmuuttotyön yksiköstä yksi työntekijä sekä valmiusyksiköstä neljä työntekijää. Työryhmä kokoontui loppuvuonna 2021 noin kerran kuukaudessa ja 2022 alusta muutaman viikon välein, yhteensä yhdeksän kertaa. Työryhmän rooli oli suunnitella valmiusharjoituksen toteutusta, kommentoida harjoitukseen liittyviä materiaaleja ja varmistaa, että piirien ja osastojen näkökulmat otetaan suunnittelussa huomioon. Työryhmän panos harjoituksen onnistumiseen oli merkittävä. Erityisesti valmiuspäälliköiltä saatu palaute ja kommentit olivat tärkeitä, koska he tunsivat paremmin vapaaehtoisten toiveet ja tarpeet. Työryhmän jäsenet kertoivat myös harjoituksesta aktiivisesti eteenpäin omien toimialojensa työntekijöille ja vapaaehtoisille, josta oli apua paitsi sisäisessä viestinnässä, myös kaikkien toimialojen sitouttamisessa harjoitukseen.

12.3 Osallistava suunnittelu

Keskustoimiston kotimaanlinjan yksiköiden kanssa pidettiin suunnittelukokoukset, joissa mietittiin eri toimialojen vapaaehtoisten saamista mukaan harjoitukseen ja vapaaehtoisten osaamisen hyödyntämistä eri rooleissa. Muille keskustoimiston linjoille tiedotettiin harjoituksen suunnittelun etenemisestä ja kansainvälisen avun linja välitti delegaateille kutsun osallistua harjoitukseen. Kaikkia Punaisen Ristin laitoksia tiedotettiin harjoituksesta. Piirien Suoja 2022 -yhteys henkilöiden kanssa pidettiin kaksi suunnittelukokousta, joissa käytiin keskustelua mm. harjoituksen tavoitteista ja toteutustavasta ja kuultiin piirien harjoitussuunnitelmista. Yhteistyötiimit kävivät keskustelua ja veivät harjoituksesta tietoa eteenpäin omille tiimeilleen. Myös valmiuspäällikkökokouksia hyödynnettiin harjoituksesta tiedottamiseen ja pienempien kokonaisuuksien kommentointiin.

Suoja 2022 oli mukana rastiratana Auttajat Aulangolla tapahtumassa ja siitä pidettiin tietoiskuja useissa vapaaehtoisten koulutuksissa ja piirien valmiusavauksissa.

Tiukan suunnittelu-aikataulun takia harjoituksen osallistavampi suunnittelu ei ollut mahdollista. Alussa suunnitelmissa oli mm. ideointityöpajat vapaaehtoisten, piirien ja keskustoimiston yksikköjen kanssa, mutta niistä jouduttiin luopumaan ajan puutteen takia. Osallistaminen toteutui lähinnä kommentointimahdollisuuden ja joidenkin suunnittelukokouksien kautta, mutta järjestön osaamista ei niissä pystynyt kattavasti hyödyntämään.

12.4 Muut sidosryhmät

Keskeisille viranomaisille lähetettiin harjoituksesta tiedote helmikuun aikana ja myöhemmin kutsu kutsuvierasseminaariin. Harjoituksesta tehtiin tiedotepohja osastojen ja piirien käyttöön, ja ainakin joillain alueilla sitä hyödynnettiin viranomaisten ja järjestöverkoston tiedottamiseen ja yhteistyöhön kutsumiseen.

12.5 Maailman tilanteen vaikutus

Valmiusharjoituksen suunnittelua varjosti loppuvuoden 2021 ja alkukevään aikana maailmanlaajuinen koronapandemia. Vielä joulutammikuussa tartuntamäärät olivat rokotuksista huolimatta nousussa ja oli epävarmaa, rauhoittuuko pandemia vai joudutaanko ottamaan käyttöön uusia rajoituksia. Pandemian mahdollisesta vaikutuksesta ja ratkaisuista käytiin keskustelua työryhmän kanssa ja tehtiin päätös, että Punaisen Ristin on valmiusorganisaationa pyrittävä harjoittelemaan myös pandemian aikana. Harjoitussuunnitelmaan kirjattiin lisäys, että harjoitus pyritään joka tapauksessa toteuttamaan ja harjoitusta suunnittelevien osastojen tai osastoaleiden olisi tehtävä varasuunnitelma tilanteeseen, jossa terveysturvallisuuteen liittyviä rajoituksia on voimassa. Varasuunnitelma voisi olla esimerkiksi turvaväleistä huolehtiminen, osallistujamäärän rajaaminen tai toiminnallisen harjoituksen muuttaminen pöytäharjoitukseksi, jossa osallistujamäärä on huomattavasti pienempi.

Maaliskuun alussa harjoitusta alettiin sopeuttaa seuraavaan kriisiin. Ukrainan konflikti lisäsi voimakkaasti avun tarvetta myös Suomessa, jonne alkoi saapua Ukrainasta paenneita. Iso osa monien osastojen ja piirien resursseista sidottiin käynnissä olevaan operaatioon. Vaikutus oli piiristä ja osastosta riippuen hyvin erilainen: osassa kaikki resurssit oli sidottu operaatioon, ja resursseja valmiusharjoituksen suunnitteluun ei enää ollut, osaan alueista ei juurikaan saapunut Ukrainasta paenneita tai resurssit riittivät tulijoista huolimatta myös normaalin toiminnan jatkamiseen. Valmiusharjoitus päätettiin operaatiosta huolimatta toteuttaa. Osastoille viestittiin, että harjoitus toteutetaan omien resurssien mukaan: jos suurin osa käsistä on kiinni operaatiossa, harjoitusta voi skaalata alas tai tarvittaessa peruuttaa, mutta hyvin toteutettu pienikin harjoitus tukee operaation onnistumista. Osastoille myös tuotettiin maaliskuuhuhtikuun aikana kaksi uutta harjoitusmateriaalia: pöytäharjoitus, joka keskittyi laajamittaiseen maahantuloon ja hätämajoitusyksikön perustamiseen sekä käynnissä olevan operaation arviointiohje.

Lopulta harjoitus toteutui melko hyvin käynnissä olevasta operaatiosta huolimatta. Osastojen osallistumismäärä oli todennäköisesti pienempi kuin normaalissa tilanteessa olisi ollut, ja kaksi piireistä ilmoitti, että heillä ei ole resursseja osallistua harjoitukseen tai tukea osastoja harjoituksen toteuttamisessa. Toisaalta käynnissä oleva operaatio todennäköisesti lisäsi monen uuden ja vanhan vapaaehtoisen kiinnostusta valmiustoimintaan ja kasvatti koulutusten osallistujamäärää.

12.6 Työajan käyttö

Valmiusharjoituksen suunnitteluun ja toteuttamiseen oli selvästi aiempaa pienempi henkilö- ja aikaresurssi. Pisara-harjoituksessa oli 100 % työntekijä 10 kuukautta ja 50 % työntekijä 6 kuukautta, Äkkilähdössä taas työntekijä oli 17 kuukautta, josta noin puolet kokoaikainen työaika. Aiempien valmiusharjoitusten loppuraporteissa on mainittu, että työaikaa harjoituksen suunnitteluun olisi hyvä varata enemmän, koska työntekijöillä oli varsinkin lähellä harjoitusta kova kiire ja joitakin harjoituksen osia toteutui sen takia suunniteltua huonommin. Nyt harjoitukseen oli varattu 7 kuukauden 100 % työaika, joka on selvästi aiempia harjoituksia lyhyempi. Pienempi aikaresurssi aiheutti harjoituksen suunnitteluun erilaisia haasteita.

Suurin haaste oli, että harjoituksen aihe, harjoitussuunnitelma, ilme ja harjoituksen tavoitteet hyväksyttiin puolentoista kuukauden työskentelyn jälkeen joulukuussa, noin viisi kuukautta ennen harjoitusta. Käytännössä piirit ja osastot eivät voineet huomioida harjoitusta toimintasuunnitelmassa ja budjetoinnissa kunnolla, koska syksyllä tiedossa oli vain harjoituspäivä. Lyhyt suunnittelun aikajänne tarkoitti myös sitä, että viranomaisia ja muita yhteistyökumppaneita oli monilla alueilla vaikea saada mukaan. Monilla alueilla viranomaiset olivat suunnitelleet keväälle omia valmiusharjoituksia tai aikaresursseja ei muuten lyhyellä varoitusajalla riittänyt osallistumiseen. Tiukka suunnittelu-aikataulu aiheutti omat haasteensa sisäiseen viestintään piireille ja osastoille ja materiaalituotantoon. Harjoituksen materiaalien olisi hyvä olla valmiina jo puoli vuotta ennen harjoitusta, että niitä voisi kunnolla markkinoida ja osastot ehtisivät ottaa materiaalit huomioon suunnittelussa. Nyt materiaalit valmistuivat kolme kuukautta ennen harjoitusta. Tiukka aikataulu vaikutti myös työkuormaan, vaikka sitä voi jonkin verran hallita hyvällä projektisuunnittelulla ja realistisilla tavoitteilla. Tasetunteja kertyi silti noin 30/kuukausi koko harjoituksen suunnittelun ajan.

12.7 Muu materiaali

Harjoitusta varten tuotettiin myös

- Vastuu- ja työnjakotaulukko (keskustoimisto – piirit – osastot)
- Esittelydiat osastoille ja yhteistyökumppaneille
- Ohje valmiusharjoituksen järjestämiseen